

Dbe

U. q. 17, 13

18 49

Q. D. B. V.
DISPUTATIO JURIDICA
De
PRINCIPE TESTATORE,

Quam
Annunte Deo O. M.
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DN. FRIDERICO WILHELMO,
REGNI BORVSSICI, ELECTORATVS ET
PROVINCiarUM BRANDENBVRG. HEREDE,
&c. &c.

In Academia Regia Fridericiana
PRÆSIDE
DN. SAMVELE STRYKIO, Jcto,
SERENISSIMI AC POTENTISSIMI REGIS BORUS-
SORUM CONSILIARIO INTIMO, PROFESSORE
PRIMARIO, ET FACULT. JURIDICÆ ORDINARIO,
PATRONO SUO ÆTERNUM SUSPICIENDO,

IN AVDITORIO MAIORI,
D. Maj. Anno Salutis MDCCII.

placide publicæque ventilationi offert

JOHANNES JACOBUS LUEDECKE,
Hall. Sax.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,
Literis Christiani Henckelii, Acad. Typogr.

PERILLUSTRIBUS ET EXCELLENTISSIMIS
DOMINIS
DN. JOH. FRIDERICO
Ab ALVENSLEBEN,
S. REG. MAJ. PRUSS. UT ET SERE-
NISS. DUCUM BRÜNSVICENS. MINISTRO STATUS ET
CONSILIARIO INTIMO, TOPARCHÆ IN HUN-
DISBURG, GATTERSLEBEN, ROGATZ,
KALBE, GLOTHE ET SEEDORFF.
&c. &c.

DN. CAROLO
A DIESKAU,
S. REG. MAJ. IN REGIMINE DU-
CATUS MAGDEBURG. CONSILIARIO ATQUE TRI-
BUTORUM SUPREMO DIRECTORI.
Dynastæ in Dieskau, Lochau,
& Bruckdorff.

tenue hoc pignus Obsequii

D. D. D.

JO. JAC. LUEDECKE.

PERILLUSTRES DOMINI.

Udax est ille meus, quo Vos
pie colo, animus. Audet e-
nim, quicquid etiam tacita
mentis disputatio in contrari-
um suggerat, Generosissimis
Vestris Nominibus praesentes
consecrare pagellas. Et licet multas hujus audaciae
causas allegare possim, nisi me chartae angustia
prolixam earundem enumerationem religioso
silentio praeterire juberet, unicum tamen hanc
sufficere spero, ut levidensi hoc munere men-
tem meam debitae observantiae indicem erga Vos
explicarem, & quo porro me meosque conatus
juveniles exasciato Vestro arbitrio imposterum
submitterem & commendarem. Equidem ele-
gantiora esse debuissent, quae in Vestrum demit-
terem sinum, sed cum tam parum gratiae sortis
habeam, ut nihil dignius jam invenire potuerim,
certissima spes meum alit animum, Vos tenue
hoc specimen Academicum benevolo vestro
vul-

vultu dignaturos. Suscipite ergo serena fronte id, quod Vobis sacrum esse jam volui, & quem admodum Venerandum Parentem meum hactenus insigni complexi estis favore, ita & mea quoque studia & conamina, quibus absque Patronis emergere haud licet, efficaci Vestra benevolentia & auxilio vt dignemini, est, quod curatissimis à Vobis exopto precibus. De cetero supremum rerum omnium moderatorem supplex veneror, ut Vos firmissimas salutis publicæ columnas & in egregium publicum, literarumque conservationem ac incrementum diu sospites agere velit, id quod ex animo precatur.

EXCELLENTISSIMORUM
VESTRORUM NOMINUM.

*Client ac Cultor
obsequiosissimus.*

JOH. JAC. LUEDECKE.

INGRESSUS.

Regum Principumque potestatem in dubium vocare sacrilegio quondam adscripserunt Imperatores. Periculi enim plena res est, de illorum jure scribere, qui possunt proscribere, attamen cum unusquisque boni Regis Principisque titulum affectet, & a dominatu nedum a Tyrannide immunis esse cupiat, & hinc digna majestate sua vocem censeat, legibus submittere Principatum, illisque vivere, quibus, si summo jure uti vellet, solutus esset, non existimavi, quenquam Imperantium ægre ferre posse, si speciminis academici loco modeste & debita cum submissione inquirerem, non qua potestate, dum vivunt, gaudeant, sed quid, postquam vivere & velle desierunt, ponderis habeat ultimum ipsorum elogium. Quod enim vulgo dicunt,

cunt, Regem & Principem omnia posse, hoc quamdiu Rex est, procul dubio procedit: Verum postquam Rex esse desiit, alius jam adest, a cujus nutu dependet Imperium: Si ergo Rex defunctus facere possit, ne actu imperans hoc vel illud non posset, majestas defuncti potentior foret majestate illius, qui actu clavum Reip. moderatur. Interest igitur Regum Principumque morientium, ne limites potestatis ultra potestatem extendant. Interest quoque Principum regnantium, ne vel jure suo priventur, vel etiam justissima defuncti elogia floccipendant. Quapropter omnino disquisitionis academicæ est, excutere, quid summis rerum moderatoribus in Testamento suo provide conscribendo observandum sit, nam & hic sæpius arrogata disponendi libertas, & successores legitimos, & ipsam Remp. gravissimis exponit periculis. Quare cum mihi ex hac illustri academia discessuro adhuc specimen aliquod juridicum edendum fuerit, materiam hanc sua utilitate conspicuam selegi, in qua ingenii vires periclitarer. Non autem omnia huc retuli, quæ amplissimum dicendi campum præberent, sed illa tantum collegi, quæ Principibus potissimum Imperii, si futuris litibus occurrere velint, in suis Testamentis quam maxime observanda sint. Faxit Deus, ut feliciter!

DIVERSITATE PRINCIPUM
TESTANTIUM.

§. I.

DE Principe Testatore, dum hac vice acturus sum, *Principis*
frustranea videtur opera, ejus ultimam dispositionem ad regulas juris revocare, cum hunc Legibus *vox in ff. summum de-*
solutum esse constet ex *L. Princeps. 31. ff. de Legib. notat.*

Hinc, si unquam liber ultimæ voluntatis stylus esse potest juxta *L. 1. C. de S. S. Eccles.* certe hæc libertas quam maxime debetur Principi, adeo ut hujus dispositioni optime quadret illud *ICTI Scævolaë in L. 88. §. ult. ff. de Legat. 2.* ita inquentis : *Hoc meum Testamentum scripsi sine ullo jurisperito, rationem animi mei potius secutus, quam nimiam & miscram diligentiam, & si minus aliquid legitime, minusque perite fecero, pro jure legitimo haberi debet hominis sani (& sic etiam Principis) voluntas.* Verum cum Principis appellatio jure Pandectarum ipsum Imperatorem designet, per *§. 6. Inst. de J. N. G. & C. & per tot. tit. ff. de Constit. Princip.* non mox eadem libertas citra ullam Legis observantiam testandi omnibus adscribenda erit : Sed separandi sunt Principes, qui absoluto jure gaudent, & qui superiorem agnoscunt, & ita sub certo legum vinculo cum aliis Republicam constituunt, quales sunt Imperii Principes, de quorum Testamentis in specie nobis agendum, si modo incidenter quaedam de Regum & Principum absolutorum dispositionibus præmisero,

§. II.

De absolutorum Principum Testamentis.

§. II. Quod attinet absolutos Principes, horum nomine omnes comprehendimus, quacunquē etiam gradus eminentia gaudeant, sive Imperatores sint, sive Reges, sive alio titulo absolutum in suas terras imperium teneant. De his supervacuum foret quærere, an testari possint, & ad quæ solennia adstringantur: Prius enim, cum privato cuicunque competat, nemo quoad personam Principis in dubium vocabit hanc facultatem. Nec de solennium observatione hic quidquam scrupuli moveri potest, cum expeditum sit, solennia Legum civilium non pertinere ad illos, qui a talium Legum nexu liberati sunt. Et quamvis ejus loco plerumque substitui soleat observatio solennitatum Juris Gent. quas in voluntatis declaratione & probatione consistere volunt: attamen minus commode hæc solennia vocantur, quæ ad veritatem gesti negotii pertinent, de qua sola etiam sollicitum est jus Gentium, nec ad solennitates, utpote quæ abesse possunt, unquam respectum habet. Quapropter firma hic erit Regula: Principum absolutorum Testamenta, si voluntas sufficienter declarata ac probata fuerit, plena autoritate gaudere.

Annon testes adhibere teneantur.

§. III. Hic vero mox se sistit insigne dubium, an caute satis agant Reges & Principes, si Testamentum manu sua scribant, vel subscribant, annon vero consultum sit, ut ad minimum duos adhibeant testes, utpote quos ad fidem faciendam jus divinum pariter, ac Gentium exigit. Occasionem huic dubio præbuit nuperum illud, & utinam non toti Europæ funestum, CAROLI II. Hispan. Regis Testamentum, quod ipse condidit *d. 2. Octobr. 1700.* sine ullo teste sola subscriptione munitum. Equidem, quantum memini, hunc defectum huc

huc usque vix urserunt Testamenti illius impugnatores, procul dubio eo respicientes, quod militibus permiffum fit sola sua manu voluntatem exprimere, etiamfi in vagina literis sanguine rutilantibus scripserint. *L. 15. C. d. milit. Testam.* & quod Parentibus etiam indultum fit, sine ullo teste inter liberos testandi, sive totum scripserint testamentum, sive saltem subscripserint. *Nov. 107. c. 1. & Auth. quod sine. C. de Testam.*

Quis ergo plus exigeret ab absoluto Rege? Certe si Carolus II. Hispan. Rex de bo-
De Regis Hispanie Testamento.
 nis libero suo arbitrio subiectis disposuisset, nemo fidem dispositionis in dubium vocasset: Verum quia de ipsa Regni successione disponendi licentiam sibi sumfit, heredem instituendo illum, cui de jure non debebatur, & tot futuros regni successores substituendo, ut Europæ perpetua sup-
 pedicaretur bellorum materies, & deinde, quia eo tandem corporis ejus animique constitutio devenerat, ut incertum esset, an libere, an per importunas preces ac sollicitationes alterius ad illam de regno disponendi rationem permotus, vel an non tandem Testamentum ab alio confectum conscriptumque ipsi, qui tot folia amplius perlegere & lecta secum perpendere potis non erat, oblatum, & sub derogatione sacramenti ad illius subscriptionem commotus fuerit, omnino in tali statu ipsum jus Gent. exegisset, ut adhiberentur testes, qui de serâ & libera ejus voluntate deponerent, quo & regno Hispaniæ & futuro successori fides fieret, omnia fideliter ita acta ac disposita esse.

§. IV. Solenne hujus rei exemplum, non sine omni teste elogia Imperatorum Regumq; exponenda esse, nobis exhibet celebre illud Caroli Magni Testamentum, qui utut illo ipso inter liberos tantum disponeret, & inter hos

B

divi-
Probatum exemplo testamenti Caroli M.

divideret regna, quæ jure penitus absoluto **tenebat**, liberi autem ad obsequium paternæ dispositionis **etiam jure Justiniano**, omni licet teste destitutæ, adstringantur; attamen noluit auctoritatem testamenti sola sua subscriptione niti, sed testium loco accivit Francorum ordines, ut illi testamentum subscriberent, & sua auctoritate eidem robur adderent; imo nec in hoc acquievit, sed postea Romanam misit, ut ab ipso Pontifice subscriberetur, de quo vid. Cardin. Baron. *in Annal. ad ann. 806. n. 26.* Clariff. Schurzfleisch. *Diff. de divisione imperii Carol. tb. 10. & 11.* Imo cum paucis post annis de mobilibus suis per modum codicilli separatim disponderet, hæc dispositio subscripta fuit ab Episcopis, Abbatibus & Comitibus, tunc temporis presentibus, prout testatur idem Baron. *ad ann. 811. n. 47.* Hujus exemplum, si imitatus fuisset Carolus II. eo minus voluntas ejus in dubium vocari posset, (de potestate enim diceretur postea) nec tot calumniis se exposuisset auctor testamenti, Cardinalis Porto Carerius.

*Et Philippi
Regis Gallie*

§. V. Nec defunt alia Regum Principumque absolutorum testamenta, qui voluntatem suam ultimam sola subscriptione sua ratam fore non existimarunt, nisi & testes adhiberent. PHILIPPUS, Rex Franciæ, antequam iter in terram Sanctam susciperet, testamentum condidit Parisiis anno MCXC. qui tamen quatuor adhibuit testes, sicuti testamentum ejus recenset Celeberr. Dn. Leibnitz. *in Cod. jur. Gent. Diplom. part. 1. num. 3. Idem num. 31.*

*Caroli II.
Regis Sicilia.*

pag. 51. refert Testamentum CAROLI II. Siciliae Regis de anno MCCCIX. d. 16. Mart. in quo cum mafculos remotiores scæminis propioribus in successione præferendos censeret, Notarium publicum cum variis Regni Ministris, tanquam testes specialiter rogatos ad-

adhibuit. Pariter **Carolus III. Dux Sabaudiaë**, cum *d. 27. Caroli Ducis Febr. M. DXL.* testamentum conderet, duodecim testes Sabaudiaë, cum Notario adhibere voluit, sicut hoc refertur in *Collectionibus Tractatum Pacis & Federum. Amstelodami Anno 1700. editis Tom. 2. num. 48. pag. 215.* Ipse **LUDOVICUS XIII.** Galliaë Rex cum ann. MDC XLIII. testamentum conderet, majori adhuc cautione, quam simplici testium praesentia usus, dum convocatis Principibus Sanguinis, Ducibus, Paribus, Marechallisque Franciaë & Ministris Coronaë juramentum solenne a Regina & Fratres exegit de dispositione illa sancte servanda, quod testamentum pariter extat integrum in *Collectionibus Tractat. Pacis jam allegatis Tom. III. n. 405. p. 862.* Ex quibus omnibus abundanter apparet, non solere Reges Principesque in dispositionibus magni momenti fidem negotii in sola nominis subscriptione collocare, sed ut certitudo voluntatis post mortem eo sit evidentior, proceres regni testes adhibere. Quod in Testamento illo Hispanico, de quo antea dictum, forte non ausus fuit Cardinalis, ne proceres Regni Hispanici de alia mente Regis testimonium ferre possent.

Ludovici
XIII. Regis
Galliaë.

§. VI. Omnis autem difficultas hic remanet circa potestatem ipsam de regno & provinciis suis disponendi, an eatenus Regum Principumque Testamenta sustineantur. Equidem decantata hic distinctio est inter Regna, quæ quasi in patrimonio Regis sunt; & illa, quæ populi arbitrio deferuntur, & alias electitia vocantur: quoad hæc cū jus praesentis Regis morte expiret, nec ad heredes ejus transeat, sed ad populi arbitrium redeat, non magis de tali regno testari poterit, quam privatus quisque de praedio, quod jure usufructus tenet, vel etiam de ejusmodi

An de ipso
Regno valeat dispositio.

De Imperatoris testamento.

di bonis quorum dominium ad vitam possessoris restrictum. Quare frustra disquiritur, non an Imperator Romanus testamentum condere possit, quis enim hoc ipsi de bonis propriis, imo de provinciis suis hereditariis denegaret, de quibus agendum erit inferius, sed an de ipso imperio, ejusque bonis jus disponendi habeat? Ut enim per duo secula quasi in patrimonio domus Austriacæ fuisset videri poterat imperium, attamen cum in conditionibus, sub quibus habentæ imperii Imperatori nostro Sacratissimo commissæ sunt, quæque Capitulationis nomine vulgo veniunt *art. 36.* promiserit, se nullum consilium initurum, quo dignitatem Imperii suæ familiæ propriam ac hereditariam faciat, sed liberam & integram Electoribus eligendi potestatem permissurum, nihil agunt, qui per hæreditatem Imperium transferri statuerent. *Strauch. in Disp. Exoter. 4. th. 24.* Accedit & hoc, quod interdicta potestate alienandi, etiam interdicta sit potestas testandi. Jam vero omnem alienandi potestatem in scis & non consentientibus Electoribus interdicat *Capit. Leop. art. 12.* Ex quo mox pro Imperatore testaturo cautela nascitur, ut si testamento successorem Imperii instituere vellet, hoc faciat Electorum consensu, quia quicquid ad alienationem, illud quoque ad testamenti factionem omnino sufficiat. Quamvis hac cautela non opus esse censeam, cum eadem facilitate Electores Regem Rom. futurum Imperii successorem eligere possent, qui in testamentum Imperatoris de successore disposituri consentirent; expeditum enim est, etiam vivo Imperatore ab Electoribus successorem eligi posse. Vid. *Cap. Leop. art. 36.*

De Regum

§. VII. Alterum in Europa Regnum electivum exhibit

bet Polonia, cujus Reges vi juramenti pariter adstringuntur, ne quicquam ex bonis Regni alienent, & hinc etiam, si testandi licentiam sibi fumerent, plane hoc irritum foret. Interim extrat solenne exemplum Casimiri, Regis Poloniae, de cujus dispositione, quid actum sit, lubet referre verbis Cromeri *inter Scriptores rerum Polonicar. Tom. 2. fol. 611. & 614.* Casimirus testamentum condidit, quo multa multis cum satellitibus, tum nobis filiis suis, plurima Casimiro Stetinensum Pomeranorum Duci, largitus est: Quaedam etiam Gesnensi & Pofnaniensi basilicis: Cracoviensi vero crucem illam insignem, quam Leopoldi deportarat, cum inclusa portione ligni crucis Christi. Duabus vero filiabus e tertia uxore susceptis, stragulam, vestem omnem ac dimidium auream, argenteam, & gemmae suppellectilis: reliquum autem eiusdem suppellectilis matri earum uxori suae legavit: administrationemque, sive executionem testamenti Iohanni Streltio, cognomento Suchyvilco, Decano Cracoviensi, & Cancellario Regni commisit. His rite peractis, sacris mysteriis de more procuratus Nonis Novembr. vitam cum morte commutavit. Ungarorum Rex Ludovicus, victus tandem precibus Oratorum, annuit, Bonfinius, audita morte Casimiri Avunculi, statim eum ingenti delectu habito in Poloniam profectum esse, Regnumque testamento legatum a Proceribus & Legatis populorum petiisse, & facile impetrasse scribit. Venientem Proceres Poloni cum frequenti Nobilitate ad Sandeciam obviam progressi exceperunt, & Cracoviam deduxere, ibi rursus armata civitatis occursum honorifice salutatatus est, postero die rogatus publice a Johanne Cancellario, an testamentum Casimiri Regis ratum esse juberet, precipitanter assensus est, sed ab his, qui proximi de Senatu aderant, multum detrimenti eam rem Poloniae

niz allaturam esse, propter profusas donationes & legata Cazimiri, & quod de fide quoque scripturæ testamenti dubitaretur, ad Senatum ea de re per Uladislaum Oppoliensium Ducem retulit. Senatus porro, ne quem offenderet, ceteras quidem omnes donationes valere, de ea vero, qua Sceciniensi Duci Siradiensis, Lenciciensis, quam post mortem Zemoviti avunculi sui Casimirus recuperaverat, ac Dobriniensis ditio, itemque Arces Crosvicia, Bydgosia, Vultorum, & Valcia cum suis territoriis donabantur, itemque de ea, quæ fiebat nobis filiis Casimiri apud terrestres iudices, quos vocant, disceptandum esse censuit. Itaque Pelca Zambrus, Iudex Sandomiriensis & Vilcius Naborovius subiudex Cracoviensis, lecti iudices, re bene perpensa, decreverunt, eas donationes irritas esse debere, quod non de sententia Senatus factæ, valde damnosæ essent Reipublicæ. Cui decreto Senatus rogatus a Rege subscribere noluit. Ex his apparet, etiam de regno ipso testandi vel legandi potestatem sibi sumfisse Casimirus; Verum pariter inde manifestum est, approbatum quidem fuisse ejus testamentum, quantum ad illa legata, quæ allodium Regis concernebant; quantum vero ad terras vel provincias testamento legatas, dispositionem illam irritam fuisse, nec successorem vi testamenti, sed procerum populique consensu Regnum occupasse; ut adeo expeditum sit, nullam illic Regis dispositionem de Regno sine procerum consensu sustineri. Imo vix procerum consensus sufficiet in successore denominando, nisi horum, quibus jus eligendi competit, suffragium concurrat. Cum enim mortuo Rege in regno electio jus omne ad Remp. redeat, hujus etiam vivente Rege, si quicquam de successore statuendum fuerit, arbitrium erit.

§. VIII. Patrimonialia vero regna quod attinet, ab-
 solutam de illis, seu inter vivos, seu per Testamentum
 disponendi potestatem Regibus faciunt, pariter quam si
 de alia re sui patrimonii disponere velint, de quo vid.
*Grot. de J. B. & P. l. 1. c. 3. §. 12. & 13. & l. 2. c. 6. §. 3. Conring.
 de Finibus Imp. Germ. l. 2. c. 19. & Puffend. de J. N. & G. l. 7.
 c. 7. §. 11.* Verum, uti antiquorum Regnorum conditio
 ad nos non pertinet, ita si præsentem Europæ statum
 respiciam, ejusmodi regna Patrimonialia vix ostendi po-
 terunt, utut enim hereditaria dentur, non tamen eo-
 dem sensu talia sunt, ut absolute de illis disponere liceat,
 sed sanguini ita cohærent, ut in extraneum nunquam
 transmittantur: unde etiam commodius ejusmodi ge-
 neris regna dicuntur successiva sc. successione lineali
 sanguinis, quam hereditaria, licet usu invaluerit hæc
Erb-Königreiche appellare.

§. IX. Quod itaque regna illa, in quibus jure san-
 guinis juxta lineæ gradusque proximitatem succeditur,
 attinet, certum est, hic pactis majorum cum regni
 proceribus initis ita prospectum esse posteris ex Regio
 sanguine descendantibus, ut ipsis paterna dispositione
 hoc jus adimi nequeat, adeo ut quamvis primogenitus,
 aut sanguine proximus testamento Regni successor
 denominetur, non tamen vi testamenti, sed jure pro-
 prio regnum obtineat. Vid. Dn. Ziegler. *ad Grot. de J.
 B. & P. l. 2. c. 7. §. 12.* Cujus rei hic effectus est, ut nec
 agnoscere teneatur dispositionem parentis, qua par-
 tem regni in alium translatum cupivit; nam quod in-
 tegrum lege Regni, aut pacto vel consuetudine proxi-
 mo debetur, frustra testamento minuitur.

§. X. At, ut paucis Regna Europæ percurramus,
 de *De Regno Gallie.*

de Regno GALLIÆ jam olim afferuit Baldus in *Cap. un. de Feudo Marchia I. Feud. 14.* illud non jure hereditario, sed jure sanguinis, & Legis, seu consuetudinis Regni deferri, in tantum, ut non a patre vel alio prædecessore, sed ex Lege Regni admittatur successor; Imo in hoc eo restrictior est potestas Regum Galliæ, quod hic sola successio agnatica, non autem cognatica obtrineat, cum fœminæ penitus ab hujus Regni successione excludantur. *Grot. de J. B. & P. l. 2. c. 7. §. 23.* Quod legi Saliçæ vulgo adscribitur. vid. Bodinus *de Republ. l. 6. c. 5. p. m. 137.* Solus itaque proximus ex sanguine Regis masculino ad Regni successionem admittitur, adeo ut inter Principes quoque sanguinis, seu agnatos Rex neminem alteri præferre possit. Molinæus *ad Consuet. Parisens. tit. 1. §. 13. gloss. 3. in verb. Pour son droit d' ainesse, n. 9.* Hottomann. *de Success. in Regno Franciæ l. 1.* & notabilia omnino sunt verba, quæ habet Bodinus *l. c.* quando ita inquit: *Id in regali sepultura magis fieri perspicuum. Etenim regie vestes, arma, sceptræ, stemmata sepulcro Rege projiciuntur; deinde præco voce maxima ter ingeminans, Rex, inquit, mortuus est. Idem repente labarum, in quo stemmata liliorum genti diuturnam ac felicem Deus largiatur; Quid ergo si masculi ex sanguine deficient, numne sic Regi Galliæ fas erit testamento per fœminas descendentem regni successorem scribere? Respondeo, ne sic quidem, sed si regno suo de successore prospicere cupiat ultimo suo elogio, hac cautione opus erit, ut Statuum Regni consensus adhibeatur, quo ita non vi testamenti, sed liberæ electionis succedatur. vid. Ziegler. in Not. ad Grot. dict. loc.* Quando itaque testamenta Regum Galliæ producuntur, quo-

*Nec inter
Principes
sanguinis hic
valet dispo-
sicio.*

*Quid si
Principes
sanguinis
deficiant.*

quorum etiam antea mentio facta in §. 5. hæc vel quoad bona allodialia, vel quoad formam regiminis tantum sustinentur: non enim dubito, circa modum regiminis posse Regem Principemque quicquam disponere; quippe si alias in jure nostro Parentes optimum consilium pro liberis capere censentur, *L. 7. C. de Curat. Furios.* de paterno Regis consilio tot annorum experimentis firmato idem dicendum erit, hanc filio successoris sanctam esse debere; Quod si vero post mortem Regis rerum vicibus non leviter mutatis, appareat, minus proficuum fore præsentis rerum statui consilium defuncti Regis, non obstrictus erit successor, ut præcise insistant voluntati Patris, sed utilitatem publicam ejus dispositioni præferat, argumento illorum, quæ monuit Tryphoninus Jctus in *L. utilitatem 10. ff. de Confirm. Tutor.*

§. XI. De Testamento Regis Hispaniæ supra jam quædam tetigimus, & sane Regis ultimo defuncti Parens pariter testandi licentiam sibi sumsit, ut adeo quod parenti vitio non versum, nec in filio testante reprobari possit: Præsertim cum nec avorum, nec abavorum testamenta in illo regno deficiant, videlicet Caroli V. Philippi II. & Philippi III. Verum cum non facti, sed juris quæstio hic decidenda sit, nullam de Regno Hispaniæ testandi licentiam superesse credo; Etenim & hic linealis successio latius quidem patet, quam in Gallia, dum non tantum agnatorum, sed & cognatorum in successione Regni ratio habetur, nam & scæminas sic admitti constat. *Grotius de Jure B. & P. lib. II. c. 7. §. 13.* Interim tamen fas non est, jura sanguinis hic violare, acturbare lineas, proximitatisque gradus. Attenditur ergo in successione Hispanica primo ad lineam ultimi possessoris, quæ omnino potior

De Testamento Regis Hispaniæ.

tior reliquis est: Hac deficiente ad lineam proximam & ita porro fit progressus: Deinde in illa linea respectus habetur ad gradus proximitatem, & insimul ad sexum & ætatem, adeo ut si in eadem linea eodemque gradu concurrant masculus & fœmina, ille potior sit: Si vero concurrant in eodem gradu & linea personæ diversi sexus & ætatis, major natu succedat, remoto minori & fœmina, uti hunc succedendi ordinem pluribus confirmat Ludovicus de Molina de *Hispanorum Primogeniorum Origine & natura* l. 1. c. 3. n. 13. & 14. Non quidem latet, separari solere Hispanorum regna, & in quibusdam majorem testandi libertatem defendi, quam in aliis, uti videre est ex Besold. *Polit. Lib. I. c. 6. pag. 219.* ut & Vincent. Cabot. *Disp. Juris Publ. Lib. 1. c. 10.* Attamen his satisfecit Magnificus Academiae nostræ Pro-Rector Dn. Buddeus in *Dissert. de Testamento Caroli II. Hispania Regis cap. 1. §. 30. seqq.* Nos hoc tantum addimus, non amplius ad originem unitorum regnorum speciatim respiciendum esse, postquam in unum corpus coaluerunt, quippe postea pari jure uniti corporis successio æstimatur, nec licebit de uno regno per testamentum disponere, de altero non. Unitum enim assumit naturam & privilegia illius, cui unitur. *Gl. in c. 1. Verb. Uniendo X. de Sede Vacante.* Unio quippe facit, ut propria natura perdat, & aliena assumatur Petr. de Perus. *in Tr. de Unione Eccles. c. 2. n. 8. Vers. ultra prædicta.* Carpz. *P. 3. C. 30. D. 12. n. 4. & 5.* Quod in Regnis Hispaniarum eo validiori ratione procedit, postquam non nova hæc Regnorum unio est, sed ultra duo secula jam continuata, nec quicquam circa successionem linealem testamentis immutatum. Hinciple Carolus II. testator in §. 13. sui testamenti expressè hoc agnoscit his verbis, in nostro

*Regna unita
& principaliter
æstimantur.*

strum idioma translatis: Daß nach denen alten Gesetzen dieser Königreiche das Recht der Erbschafft auf den nächsten verwandten fallen solle. & postea §. 50. expresse fatetur, daß die Gesetze seiner Königreiche verbieten/ nichts von der Cron/ oder dero zugehörigen Herrschafften zu entfremden / unde luculenter colligitur, nec testandi licentiam de aliquo Regnorum Hispaniæ superesse, sed regna semper Coronæ unita esse debere, adeo ut nec successori regni inter liberos illa dividere permissum sit, per claram dispositionem dicti testamenti §. 50. ut adeo speciatim de testamento quoad singula regna disputare, otiosum sit.

§. XII. Non tamen sine insigni cautela ultimi Regis Hispaniæ testamentum corroborandum censuit ejus conditor Cardinalis, dum sequenti clausula juribus & legibus Regni expresse derogatum voluit: Ich will / daß dieses mein Testament ungeachtet aller Gesetzen/ Rechten / Gemeinen und besondern Gebräuchen meiner gedachten Königreichen / Staaten und Herrschafften / so diesen meinem Thun entgegen seyn möchten/ soll vollzogen und erfüllet werden. Ferner will ich auch/ daß jede Sach oder Theil / so darinn enthalten/ soll als ein Schluß/ der vor völliger Reichs- Versammlung mit reiffer Überlegung beschloffen worden/ angesehen seyn/ ohne einige Hinderniß/ dann es ist mein Belieben/ daß diese meine Verordnung/ als die letztere/ alle andere Befehle/ Rechte/ Freyheiten / Gewohnheiten oder Verordnungen/ so diesem in eini-ge Wege entgegen seyn möchten/ aufheben und abthun solle. At vero quam parum proficiat hæc cautio, evidentius est, quam ut demonstratione quadam egeat. Etenim inter privatos decantata juris regula est: Neminem facere posse, ne leges in suo testamento valeant. *L. nemo ss. ff. de Leg. 1.* quod si hoc ad testamenta Regum non pertinere dixeris, admitto, si de solenibus

Qua cautela Rex Hispan. testamentum muniverit.

*Consensus
Statuum
suppleri te-
stamento ne-
quit.*

nibus LL. civilium intellexeris: Nego, si LL. regni & pãcta majorum supposueris. Potentiora enim hæc sunt, quam ut Regum arbitrio subsint, cum nexus eorum ex ipso Naturæ Gentiumque jure sit. Et quid tandem stabile foret in Republ. si ipsæ LL. quas fundamentales vocant, arbitrio Regis removeri, & his contrarium testamento statui possit? Fecit vero hoc Carolus in suo testamento, omnes regni leges removendo, quæ testamento ob stare poterant. Id vero plane insolens est in negotio, quod ad salutem totius regni pertinet, & sine Procerum consensu expediri nequit, adeo sibi disponendi potestatem arrogare, ut illa dispositio instar conclusi omnium Statuum regni deliberato consilio initi reputari debeat, seu ut germanica versio habet: *Es soll als ein Schluß/der vor vñliger Reichs Versammlung mit reiffer Ueberlegung geschloßsen worden/ angesehen werden.* Si hoc enim Regi vel Principi liceret, semper in promptu foret cautela, defectum consensus regni Statuum supplendi. Equidem rationem subjicit Carolus testator valde stringentem: *Denn es ist mein Belieben/ daß durch diese meine Verordnungen alle andere Gesäße/ Rechte/ Freyheiten und Verordnungen aufgehoben seyn sollen.* Adeo stat pro ratione voluntas, cum tamen ejus sit velle, qui potest nolle *L. 3. ff. de R. 7.* & forte huc quadraret illud; Casum voluntatis comprehendere casum impotentia: frustra enim id valere nolo, quod tollere non possum.

*Ubi testa-
mentum Re-
gis valet tol-
li hoc nequit
a successore.*

§. XIII. Addo tandem & hoc contra vim & effectum testamenti illius Hispanici: Si Rex Hispan. facultatem habet, Regni successorem testamento constituendi, sequitur, ejus dispositionem filio seu successori pro lege ha-

habendam, nec hunc contrario quodam testamento, voluntatem defuncti semel legitime conditam, imo etiam a successore approbatam, mutare posse. Nam frustra alias testamento de successore disposuisset, si jus huic illo defuncti elogio quaesitum pro lubitu immutari posset, nec pro lege a successore ferenda foret. Atqui vero Philippus IV. Rex, Pater Regis ultimo defuncti in suo testamento, quod *anno 1664. mense Septembri* condiderat, solenniter ita disposuit, ut filius Carolus II. omnium regionum & ditionum heres ex assè sit, hoc autem mortuo filiam suam infantem heredem scripsit: huic vero Imperatorem Romanum Leopoldum cum domo Austriaca substituit, & post hanc, si heredes Austriaci deficerent Ducem Sabaudia ad successionem vocavit; Tandem si etiam ex Sabaudia deficerent heredes, filia sua primogenita Gallia Reginae Mariae Theresiae filium, soluto cum Rege Gallia conubio, ex alio matrimonio susceptum successorem constituit, ipso rege Gallia ejusque posteris in perpetuum exclusis, cujus testamenti tenorem pluribus exhibet Diarium Europaeum *Cont. 12. fol. 201. & 202.* Hoc itaque Philippi IV. testamentum, supposito Jure testandi Regum Hispanorum, aut validum fuit, aut invalidum. Sin illud, non potuit hoc contrario testamento immutare filius, praesertim cum hoc testamentum toties quoties approbaverit, & adhuc in suo testamento §. 50. ad illud tanquam validum provocaverit. Sin hoc, nec validum erit Caroli II. testamentum, & ab ea factae substitutiones, cum non majorem testandi potestatem habuerit, quam pater, qui nihil sine approba-

tione & consensu Procerum Regni disposuerat, nec legitimam succedendi rationem legibus Regni probatam violaverat. Quod tamen fecit Carolus, notissimam Hispaniæ legem, omnes Gallos sine exceptione excludentem, negligendo.

*De Testam.
Regis Portugallie.*

§. XIV. Sequitur Portugalliæ Regnum, quod testamento transferri posse ea propter merito negamus, cum & ibidem per leges regni ordo succedendi determinatus sit, quas leges de Lamego appellant, quæ ipsæ cum ordinum regni suffragio latæ, nec sine eorum consensu mutari queunt. Vid. *Relation de la Cour de Portugal P. I. c. 1. in fin. p. 26.* Quare non erit in Regis potestate, per ultimam voluntatem huic ordini succedendi derogare: Hinc si tandem ex illo ordine nemo super sit, non nisi cum Procerum consensu successorem testamento Rex moriturus scribere potest.

*De Testam.
Reg. Magnæ
Britann.*

§. XV. Quod Magnæ Britannæ Regnum attinet, & hoc eatenus hereditarium est, ut omnem progeniem regiam, sive masculinam, sive femininam, more linealis successionis admittat, quod uti ex variis perspicuum est exemplis, ita quoque Parlamentorum conclusis illa succedendi ratio confirmata. Hoc vero ibi singulare, quod insuper etiam religionis habeatur ratio, & ea propter qui Pontificiorum sacris addictus, licet regiis natalibus ortus sit, à spe sceptrum Magnæ Britannæ gubernandi arceatur. Hæc autem exclusio non per testamentum aliquod Regis fieri potuit, sed pragmatica sanctione Regis & Parlamenti opus fuit. Nec refragatur, huic conclusio, quod ita jus ex sanguine Regio quæsitum sine delicto auferatur successoribus Pontificiis, cum pro crimine reputandum non sit, ductu conscientiæ ab una religione

ne

ne ad aliam transire: Nam rehero: Ut linealis successio Regis & Parlamenti consensu firmata, sic horum mutua conventionem, urgente hoc salute Regni publica, illa limitari & ad certas personas restringi potuit; quatenus ergo hæc successio jam solemniter restricta, eatenus non erit in potestate Regis, testamento suo vel successorem pontificium reducere, vel etiam proximo inter Evangelicos præjudicium ratione successionis inferre. Et hæc res solenni admodum exemplo non ita pridem comprobata, dum communi placito Wilhelmi III. Regis gloriosissimi & Parlamenti conclusum, ne quisquam ex Regio sanguine, qui Pontificiorum sacris addictus, vel etiam uxorem istius religionis sibi elegeret, ad Regni successionem ulla parte admitteretur, sed in perpetuum omni jure exclusus esset: Ne vero certus successor deficeret, mortua ANNA, præsentem Regina, sine descendantibus, regnum Magnæ Britannia cum omni dignitate, titulis, Regalibus, Prærogativis, Jurisdictione & potestate plenaria Serenissima Principi SOPHIAE, Vidua Electoris Hannoverani, ejusque descendantibus sine distinctione sexus juxta ordinem primogenitura successio destinata, quod conclusum ipsi solennissima legatione publicatum. Integrum hoc placitum Parliamentia Rege confirmatum exhibet Autor *des Monatlichen Staats = Spiegels Mens. Octobr. 1701.* Nulla ergo in Anglia testandi licentia de Regno superest. Eduard. Chamberlan. in *Notit. Angl. P. 1. c. 5.*

§. XVI. Regnum Sveciæ quod attinet, non desunt testa- *De Testamento Re-*
 menta Regum, ad quæ quoad facultatē testandi provoca- *gis Sveciæ.*
 re solent. Nec enim ignotum est, subditos Regni Sveciæ
 ideo Regi suo Sigismundo omnem fidem, subjectionem-
 que

que negasse, imperiumque abstulisse, quod inter alia contra regulam & præscriptum testamenti aviti, ab Evangelica religione ad Papistarum castra transfisset. *Vid. Resp. Svedica, p. 152. 156.* & porro sequenti *p. 161.* dicitur: Status Regni Svedici eundem se regentem & tutorem agnituros, si Carolus durante minorennitate Gustavi Adolphi vita defungeretur, quem ipsæ in ultima sua voluntate, non tamen exterum, sed ejusdem Regni indigenam, denominaverit. At vero inde non evincitur, liberum de regno testandi jus Regibus Sveciæ competisse, cum expresse hic adjectum sit, Status Regni illum pro Rege agnituros, quem Sigismundo testamento nominasset: Ergo non vi testamenti Regii, sed vi agnitionis Statuū scriptum successorem admittendum esse. Hoc enim generatim omnibus Regibus de successore disposituris pro cautela observandum, ut nihil faciant in vitis Statibus. Alias enim tunc temporis certi juris fuit, regnum nec testamento, nec successione, sed populi arbitrio deferri. *Joh. Loccen. de LL. Provinc. Regni Sveciæ tit. 1. c. 3.* At Status Regni Svedici superiori sæculo insignem passus est mutationem. Quippe *anno 1624.* in favorem Regis Gustavi Adolphi per consensum Regni Statuum filiæ etiam ad successionem admittæ sunt. Verba *Recess. in Comitibus Holmensibus d. 4. Dec. d. 2.* facti, allegat *Dn. Pfeffinger in Vitriario Illustr. Proxm. §. 10. lit. b.* ubi addit, sub Rege Carolo XI. *anno 1680.* absolutam potestatem a populo in Regem translata esse, adeo ut Regi non amplius necessum sit, pendere ab arbitrio quinque Regni ministrorum, sed ipsi pro lubitu disponendi licentiam quæsitam esse, adeo ut & hic quidem salva maneat linealis successio; attamen si ex sanguine Regio nemo superfit, seu masculus

Status Sveciæ hodie-
mus.

lus seu ſcœmina, ipſe moribundus teſtamento regni ſucceſſorem ſcribere poſſit, quem velit. Video autem Pfeffingerum in hoc ſecutum eſſe Dn. ab Imhoff. qui patriam refert in *Notitia Procer. Imp. l. 4. cap. 1. §. 22.* Verum ſi evolam ipſum tenorem concluſi Regni de anno 1680. prout eum exhibet Theatrum Europæum *Tom. XII. fol. 187.* hoc quidem ibi deprehendo, quod in eo abſoluta poteſtate gaudeat Rex, ne amplius a Procerum regni arbitrio dependeat, a quo etiam *Anno 1660.* liberatus fuit Rex Daniæ, uti videre eſt ex eod. *Theatr. Europ. Tom. IX. fol. 96. & ſeqq.* Hoc quoque invenio in *Diario Europæo Contin. XLIII. in Append. p. 157.* Status Regni Svecici illos ipſos, qui teſtamentum Caroli Guſtavi *Anno 1660.* pro injuſto & legibus Regni adverſante proclamaverant, pro infamibus declaraffe *d. 19. Dec. 1682.* ubi in fine in illorum ſortem quoque relati, qui præſentis Regis actiones & diſpoſitiones impugnare auſi fuerint; ſed quod deficiente linea masculina & ſcœminina Rex pro lubitu inconſultis Ordinibus teſtamento ſuo ſucceſſorem Regni ſcribere poſſit, hactenus invenire non licuit. Hoc ſane certum eſſe puto ex concluſo Regni *d. 27. Nov. 1682.* quod, cum Rex ſucceſſor bona Coronæ ſeu Domanialia ab antecęſſoribus alienata libere revocare poſſit, non poſſe de his teſtamentum condi in præjudicium ſucceſſoris.

§ XVII. Jam ad Daniæ regnum tranſeo; Nam & *De Teſtam. hujus conditio nimium quantum ſeculo ſuperiori muta-* *Regis Da-*
ta, dum ex electio factum eſt ſucceſſivum, ſeu hereditaria, ita ut masculis & ſcœminis hic pateat ſucceſſio, *nia.*
 qua dere vid. *Sr. Kbnigl. Maj. in Dennemarck Erb. Be-*
lehnung bey vorgegangener Erb. Hulbigung den 17. Octobr.
1660, in Diar. Europ. Continuat. IV. ibi: Demnach es dem Hch-
 D ſten

ſten Gott gefallen dieſes Königreich vermittelſt aller Stän-
 de einhelligen Erklär- und Bewilligung Ihrer Königl. Maj.
 wie auch Dero Erben Mänlicher und Weiblicher Linie/ als
 ein ewiges Erb-Königreich zuübergeben und aufzutragen.
 Quo ipſo Regi Friderico III. tunc temporis ſolum tenenti
 absoluta poteſtas tributa, & equeſtri ordini illa, qua quon-
 dam pollebat, autoritas detracta. Vid. Dn. Puffend. in der
 Einleitung zur Staats-Hiſtorie c. 9. §. 9. Et hæc Regni Dani-
 ci conſtitutio LEGIS REGLÆ nomen meruit, vi cujus & maſculi &
 fœminæ juxta ordinem in illa præſcriptum regniæ dignitatis
 participes fiunt. Hic autem ordo, ſeu linealis ſucceſſio, cum
 ſemel placuerit Regi & Regno univerſo, non erit in poteſtate
 Regis teſtamento eundem immutare; Licet ſolenne Regi
 eſſe ſoleat, fœminas Regio ſanguine cretas publico diploma-
 te Regni capaces declarare. Illuſtre hujus rei exemplum
 occurrit in Sereniſſima, omnique fœmineo decore ornatiſſima
 Principe, SOPHIA AMALIA, Ducisſa Sleswic-Gottorpienſi,
 Sereniſſimo Principi, DN. AUGUSTO WILHELMO, Duci
 Brunſvicenſi & Luneburgenſi, Domino meo Clementiſſimo,
 nuptiali fœdere juncta, a Rege Chriſtiano V. glorioſæ
 memoriæ pro herede Regni, ſecundum dictum Legis Regniæ
 ordinem declarata, quod Diploma hic loci, cum haſtenus
 juris publici factum eſſe non meminerim, integrum inſeruiſſe,
 B. L. non ingratum fore ſpero, eſtque ſequentis tenoris:

HRISTIANUS QUINTUS DEI
 GRATIA REX Daniæ, Norwegiæ,
 Vandalorum Gothorumque Slesvici
 Holſtatiæ, Stormariæ, ac Dithmarſiæ, Comes in
 Olden-

Oldenburg & Delmenhorst. Notum universis ac singulis facimus, Regalis sceptri Diadematisque fulgorem, quantumvis augusto propriae Majestatis lumine radiantem, insigne tamen decus splendorisque incrementum capere, aucta Principis sobole, & in numerosos diffusa ramos Regnatricis familiae stirpe, unde secura subditis umbra, Regnanti veneratio è longinquo & radiofius conspirantibus in unum tot velut fideribus, praefulgidi luminis jubar folioque tam multiplici fulto tibicine, firmitudo & duraturum robur conciliatur. Ergo & Divina favente clementia haec Regnatrici nostrae familiae decoris roborisqur illustris accessio facta est, quod nunc felici, fausto, fortunatoque omine in lucem prodierit SERENISSIMA Princeps Domina SOPHIA AMALIA nata genitaque hoc Anno die 10. Januarii, hora post meridiem quinta, ex Serenissima Principe Sorore nostra Charissima, Domina FRIDERICA AMALIA Principe hereditaria Daniae, Norwegiae, Wandalorum, Gothorumque, Duce Slesvici, Holfatiae, Stormariae ac Dithmarfia, Comite in Oldenburg & Delmenhorst, quod quandoquidem Reverendissimus ac Serenissimus Princeps, Consanguineus Noster, Affinis ac Frater Charissimus Dominus CHRISTIA-

STIANUS ALBERTUS, Hæres Norwegiæ, Postulatus Coadjutor Episcopatus Lubecensis, Dux Sleswici, Holsatiæ, Stormariæ ac Dithmarfiæ, Comes in Oldenburg & Delmenhorst misso ad nos eam ob rem prædictæ Principis Sororis Nostræ charissimæ Aulæ Magistro, Casparo Buchwaldt, rite indicandum curavit, hoc diplomate nostro id palam testari volumus, ut omnibus singulisque simul innotesceret, prædictam Serenissimam Principem Dominam SOPHIAM AMALIAM, ceu nostra Regnatrice Stirpe genitam, capacem esse successionis hereditatisque Regnorum Daniæ, Norwegiæ, ditionumque Nostrarum omnium, secundum ordinem modumque, quo cerni hanc hereditatem LEX REGIA jubet; Largientes insuper, concedentesque ipsi gloriosum HÆREDIS DANIÆ, NORWEGIÆ titulum primo loco & ordine ante cæteros ipsius titulos collocandum, quorum illustrem capiti ejus circumfusam coronam etiam hac præfulgida gemma ornatam illustratamque volumus, eo libentius confidentiusque, quo certiores sumus, fore, ut, cum adulta illam ætas exceperit, hoc ipso admoneatur debiti NOBIS SUCCESSORIBUSQUE DANIÆ, NORWEGIÆ REGIBUS amoris, officii, nexusque, quo sanguis

guis nascendi origo communisque aliquando hæreditatis spes, & quicquid denique inter mortales sacro sanctum haberi solet, Regio nostro stemmati indissolubili illam nodo implicuere, ne versa in propria velut viscera manu, cum hostibus nostris arma consiliave jungat, sed horum REGNORUM, ceu pertinentis etiam ad se, ex LEGIS REGIÆ præscripto, hereditatis commodum ac emolumentum omni potius ope ac opera augere allaboret. In quorum fidem atque testimonium hæc nostras patentes literas manu nostra subscriptas, Regio nostro sigillo muniri iussimus. Dabantur in Arce nostra Regia, Hafniæ, die 30. mensis Maij. Anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo, Regni nostri primo.

§. XVII. Jam ad Principes Imperii progredior, de quibus hic potissimum agere mihi propositum est. De horum vero auctoritate, quam vi superioritatis territorialis tenent, hic quicquam præmittere operæ pretium non est, ubi de solo jure testandi agimus, quod cum civibus Imperii Romano-Germanici in universum competat, frustra quoad Imperii Principes, quamvis appanagati sint, in dubium vocatur, licet alia quæstio sit, an ad æqualem cum privatis solennium observantiam adstringantur, de quo postea. Quantum itaque ad personas Principum pertinet; hoc tantum hic in-

*De Principe
Imperii te-
stante.*

An filius
Principis
non obstante
Patria pote-
state testari
possit?

Negativa
defenditur.

quirendum, an eadem impedimenta, quæ privatis, te-
stamenti factionem adimunt, etiam Principi testamento
resistant? Quapropter quæritur, an filius Principis in
sacris paternis adhuc constitutus gaudeat testamenti
factione? Privatorum filiis hoc denegari constat ex *L.*
6. pr. ff. qui test. fac. poss. de quo videatur Dn. Præses in
Disp. De testari prohibitis §. 24. Sed quantum ad Prin-
cipum filios, contrarium asserere videtur Dn. Schilte-
rus *Inst. 7. Publ. lib. 2. tit. 8. §. 1.* juxta quem, Juris Roma-
ni regula, qua pater familias per liberos in potestate
constitutos regulariter acquirit, jure nostro publico
non recepta est, sed filii familias & filiarum familias sibi ac-
quirunt; quia patria potestas in familiis illustribus Ger-
manorum non juris illius, quod proprium Quiritium
est, sed Gentium ac Naturæ. Verum contrariam sen-
tentiam, & quod filius Principis vivo patre testamento
condendi facultate destituatur, amplectitur Dn. ab Ey-
ben. *Diff. de testam. Princ. c. 1. §. 13.* ubi dicit, se causam
non perspicere, quare nec etiam in testamentis conden-
dis jure communi utendum sit minori, sive impuberi
Principi, filiove familias. Equidem pergit, si hodie,
quæ nonnullis placuit opinio, Patriæ potestatis nulli su-
persunt effectus, utique & ad Principes in sacris pater-
nis constitutos hujus desuetudinis vis redire deberet.
Verum quam intuitæ fragilitatis multum habeat isthæc
traditio, alibi semet fufius dixisse testatur. Imprimis
vero provocat ad *Disp. 3. ad Inst.* ubi præjudiciis Came-
ralibus & aliis firmavit, illustres filios familias, non nisi
intercedente emancipatione consequi potuisse, ut pa-
trum familias loco haberentur. Si vero quis hac de re
dubitare amplius vellet, unicum exemplum Joannis
Fri-

Friderici, Electoris Saxoniae sufficeret, qui restitutus est expresse ad patriam potestatem a Carolo V. d. 22. Aug. 1552. per verba: *Wie wir dann Ew. Liebden hienit zur Väterlichen Gewalt über ihre Kinder* &c. vid. Hortled. *de caus. bell. Germ. l. 3. c. 88. it. Dn. de Rhetz. Inst. j. P. l. 1. tit. 20. §. 1.* Ex quo casu insuper apparet, si quis ex filiis Johannis Friderici interim condidisset testamentum, hoc facta restitutione quoad patriam potestatem irritum futurum fuisse. Memini equidem, quod Limneus *de Jure Publ. l. 4. c. 8. n. 178.* Principum testamenta jure militari subsistere censeat, quo supposito etiam filius Principis sine consensu patris libere testari posset, sicut hoc filio privati de peculio castrensi permissum est. *L. fin. C. qui testam. fac. poss. l. fin. C. de inoffic. Testam.* Verum, quia hoc beneficium, non nisi actu militanti, indultum, non aliter etiam filiis Principum tribuendum, quam si actu castra sequantur.

§. XIX. Verum an non cautelæ loco Principum filii suppeditari poterit, ut consensum patris ad testamenti factionem impetrent? In privatis hunc consensum non sufficere, expediti juris est ob dict. *L. 6. pr. ff. qui test. fac. poss. pr. 7. quib. non est perm. test. fac.* Cujus hæc ratio, cum in potestate Patris non sit, supplere illa, quæ jure publico ad testamenti factionem requiruntur. At vero hæc ratio non resistit patri Principi, quo minus in filio hunc defectum suo consensu supplere possit; est enim hoc impedimentum mere civile, quod Princeps vi superioritatis, cum patria potestate juncta, facile tollere poterit, præsertim cum hic nullius magis, quam ipsius Principis parentis, subsit præjudicium.

§. XX.

*De Principe
bannito.*

§. XXX. De Principibus banno Imperiali affectis, si de cetero requisita, quæ ad bannum Imperii legitime infligendum exigit Capitulatio Cæsarea *Art. 28.* observata fuerint, non dubium esse puto, hos testamentum condere non posse, Illustr. Dn. de Rhetz *de Jure Publ. l. 2. tit. 36. §. 2.* cujus ratio evidens est, cum omnium jurium Imperii incapax factus sit. Gail. *de Pace publ. l. 2. t. 12. n. 5.* Dn. Præses *Disp. de testari prohibitis §. 51.* Si ergo nihilominus testamentum condere velit, vel absolutio a banno petenda, vel ad testamenti factionem restituendus erit ab Imperatore: De bonis autem extra imperium fitis, cum eo usque se bannum non extendat, pristina testandi libertate, si aliud impedimentum non obstet, gaudebit.

*De ætate
Principis testantis.*

§. XXXI. Quod ætatem Principum Imperii testamentum attinet, non dubito, hos ante adeptam pubertatem testari non posse, quia etiam in Principibus iniquum est, hac tenera ætate sibi licentiam sumere, propinquis nocendi, & his propriam substantiam subtrahendi, juxta *L. fin. C. de testam. Milit.* Termini enim ætatis jure nostro præfiniti etiam ad Principes pertinent, Dn. de Rhetz *cit. loc. §. 1.* hinc etsi puberes sint, contrahere tamen nequeunt sine Curatore, nisi veniam ætatis ab Imperatore impetraverint, quod pluribus exemplis jam demonstravit Myllerus *in Etologia Principum Imperii. c. 3.* Hoc vero plus dubii habet, an Principibus junioribus, antequam capaces fiant Regiminis, libere testari liceat? e.g. an filius Electoris, qui anno demum decimo octavo Electoratam suscipere potest, per *A. B. c. 7.* anno atatis decimo sexto testari valeat? Vulgo enim dicunt; Tutelam Principis Electoralis durare usque ad annum decimum octavum, quod & tutelis diverforum Regum applicant. Verum
lulus

An ante adeptum Regimen testari possint.

lusus hic in vocabulo tutelæ subest: Uti enim moribus Germaniæ, adepta licet pubertate, tutela tacite continuatur, licet in effectu curatela sit; ita eodem modo se res habet cum tutore Electorali, vel alterius Principis, qui post annum decimum quartum revera tantum curator est. Horum cura autem, uti non impedit testandi facultatem, ita curatoris consensus impune sperni potest. Interim separanda hic puto illa, quæ ad patrimonium Principis privatum, & quæ ad ipsum Principatum ejusque administrationem pertinent. De illis testamento disponere poterit, non de his, ob impeditam per LL. publicas Electoratus, vel Principatus administrationem. Nec obest, quod tamen minores privati testari possint, utut bona sua sine curatorum consensu administrare non valeant: Notum enim est, minoribus in vitis jure nostro non dari curatores, sed illos adepta pubertate sui juris fieri, aut in suam tutelam pervenire; quod commode dici nequit de Principum Electorumque filiis, lege publica ab administratione Principatus exclusis.

§. XXII. Quod attinet Conjugem Principis, non du- *De uxore*
 bito, jus testandi habere, quantum ad illa bona, quæ vi pa- *Principis.*
 ctorum dotalium Principis mariti lucro non cedunt: Sicuti enim Conjuges privati jus per pacta dotalia sibi testamento adimere nequeunt, modo pacta in vim contractus & non ultimæ voluntatis concepta sint. Kohl *de Pact. dot. al. Part. 1. n. 1. seqq. & P. 2. n. 77. Berlich. part. 2. Concl. si.* ita quoque nec Principibus hoc licebit, cum horum pacta exuberantiori fide polleant, de quo pluribus egit Mylerus ab Ehrenbach *in Nomolog. Princip. Imperii c. 1. §. 2. seqq.* Verum an sine omni solemnitate testari possint *An sine solemnitate testentur.*
 uxores Principum, controvertunt Dd. Affirmativam

*flari pos-
sit?*

tuetur Mylerus *de Statib. Imperii part. 1. c. 26. §. 8.* cum hæc corruscet radiis mariti Principis, & per participationem juris maritalis eodem privilegio potiatur. *arg. l. princeps 31. ff. de LL. l. fiscus 6. §. 1. ff. de jur. fisci.* Conf. B. Dn. Fritsch *Tr. de Augusta c. 8. n. 6.* quod jus etiam filiabus Principum adscribit Besoldus in Conf. Tubing. *150. num. 7.* Verum nondum evictum est, Principem Imperii sine LL. solemnitate testari posse, quod capite sequenti indagandum erit: Et si tandem hoc ita esset, non tamen mox etiam ipsa uxor liberanda foret LL. solemnibus, cum ipsa superioritatis territorialis particeps facta dici nequeat. Et notanter dicitur in *dict. l. princeps 31. ff. de LL.* non quod particeps sit uxor juris principalis, sed quod Principes uxoribus idem privilegium tribuere soleant, quod ipsi habent; quæ communicatio in facto consistit, & hinc non præsumitur, nisi probetur. Unde uxores Principum non facile solemnitates omittunt, testatur idem Fritsch. *d. l. n. 8.* Et si tandem illarum testamenta minus solemnia deprehendantur, illa plerumque inter liberos, vel personas familiares conditæ sunt, quo casu, & jure communi solemnia inter privatos cessare expeditum est per *Nov. 107. c. 1.*

*An Princeps
per alium
condere pos-
sit testamen-
tum?*

§. XXIII. Restat ut videamus, annon Princeps per alium condere possit testamentum, huic committendo, ut de Principatu, quousq; de hoc testari fas est, deque futuro regimine, ita disponat, prout ipse consultum bono publico hoc existimaverit, se enim fiduciam de ipso habere, quod pro illa, qua pollet, dexteritate & negotiorum publicorum peritia prudentissime posteritati consulurus sit, quod forte factum esse in nupero testamento Hispanico prætendi possit. Verum cum testamenti facti-
onem

onem in alterius conferre arbitriū non respiciat solennia, sed ipsam essentiam testamenti: Testamentum enim est ultima voluntatis *nostræ* sententia, de eo, quod post mortem nostram fieri volumus. *L. 1. ff. de Testam.* Secundo etiam expediti juris fit, testamenti factionem per procuratorem, seu mandatarium ipso jure esse interdictam, *L. 32. ff. de hered. instit. L. 52. ff. de condition. & demonstr.* facile elucescit, nec Principi hoc permittendum esse, utpote de cujus propria & enixa voluntate quam maxime certum esse oportet successorem. Nec obstat, quod quis per alium facit, ipse hoc censeatur fecisse, & quod hæc sit voluntas alicujus ultima, si non specifica, h. e. quoad omnia testamento expressa, tamen generica, seu in quantum ratum habemus illud, quod procurator noster egit. Nam hæc procedunt tantum, ubi tertia persona nomine nostro intervenire potest, non vero in tali negotio, ubi propter rei gravitatem, ad evitandas omnes fraudes, & ad majorem certitudinem, voluntatis nostræ exacta declaratio requiritur, de quo pluribus egit, & hanc sententiam prolixè comprobavit Dn. Eyben. *de Testam. Princip. §. XII.* Quod si tamen faciem rerum respiciamus, apparebit, omnia fere Principū testamenta a quodam ex consiliariis, cui hoc Princeps committit, conscribi solere, quæ ea tamen propter non impugnatur. Verum salva res est. Quippe toto cælo differunt, alteri voluntati memet in testando submittere, & meam voluntatē alterique plenius in forma solenni exprimatur, aperire. Hic voluntas Principis propria manet, licet alterius calamo, mentem prolixius exprimente, utatur. Nam & inter privatos quotidianum est, ut Notarium, vel alium hujus rei peritum ad testamenti conscriptionem adhibeant, cui voluntatem prius

*Principes
plerumque
hoc aliis
committunt.*

prius manifestarunt. Deinde etiam vitium hoc tolleretur, si dispositio ab altero conscripta postea perlegatur, approbetur, & subscribatur; Ita enim non amplius aliena, sed mea voluntas erit.

*An Princeps
de uxoris bo-
nis hac vo-
lente testari
possit?*

§. XXIV. Et hoc sensu omnino recte defenduntur testamenta Conjugum, quando uxor Principis consentit, ut maritus simul de suis bonis disponat; de quo casu pluribus videatur Carpz. P. 3. C. 2 d. 13. Berlich. p. 2. D. c. 92. n. 6. Et quamvis adhuc istiusmodi testamentis ex eo graviter contradicat Dn. Eyben *cit. loc.* quod hac ratione testamenta fiant immutabilia contra indolem suam ordinariam L. 4. ff. de adim. Legat. Attamen non hoc inde consequitur. Dum enim alteri concedo facultatem de bonis meis testandi, & ita per mandatarium expedio, quod ipse expedire debebam, hoc non majoris efficaciam esse poterit, quam si idem actus a me ipso expeditus fuisset; nullibi enim haecenus audita est regula: Illud, quod quis per alium facit, fortius stringere, quam si ipse hoc fecisset. Sicut ergo uxor Principis, si ipsa cum marito in eadem charta testetur reciproce, jus revocandi testamentum habet etiam mortuo jam marito. Carpz. P. 3. C. 7. D. 21. Heigius Part. 1. Qu. 23. n. 37. Peck. de Test. Conj. lib. 1. c. 43. n. 1. cum testamentum reciprocum re vera duplex sit, Consil. Argentoratens. Vol. 3. Resp. 148. Gail. l. 2. obs. 117. n. 2. Non video rationem, quare deneganda sit testamenti revocatio uxori Principis, quae marito consentit, ut de bonis suis testetur. De quo pluribus egit Dn. Praeses Disp. de Mutat. & Conservat. ult. volunt. c. 1. §. 19. seqq.

SOLENNITATIBUS A PRIN-
CIPE TESTANTE OBSERVANDIS.

§. I.

TRanseundum jam est ad formam, seu solennita- *Forma Te-*
tem a Principe testaturo observandam : Est *stamento-*
enim testamentorum ea indoles, ut si forma ad *rum alia ex-*
amussim observata non sit, omnis corruat di- *terna, alia*
spositio, *arg. L. Si unus 12. C. de Testam. junct. L. non dubium interna.*
s. C. de LL. Forma autem testamentorum alia externa
est, quæ in solennitatibus illis a jure præscriptis confi-
sit: Alia interna, quæ ipsam heredis institutionem res-
picit; De utraque hic agendum.

§. II. Quod formam externam attinet, distingui *Testam. alia*
solent testamenta in publica & privata; Et hæc iterum *publica, alia*
in solennia, & minus solennia, seu privilegiata. Hæc *privata.*
si ad Principes Imperii applicemus, nemo in dubium
vocabit, omnem illum sine solennibus testandi modum,
qui privatis indultus, Principibus Imperii eo magis
competere, quo majori libertate & eminentia gaudent.
Quapropter si Princeps Imperii testamentum suum *Valet Testa-*
vel ipsi Imperatori, vel judicio ejus aulico offerat, sine *mentum*
dubio subsistet, quamvis nulli testes intervenerint per *Imp. obla-*
L. Omnium 19. C. de Testam. & idem quoque obtinebit, si *tum.*
Camera Imperiali illud offerat, utpote quæ ipsum Im-
peratorem & Imperii Status repræsentat.

§. III. Cum autem testamenti insinuatio sit actus *Vel Magi-*
voluntariæ jurisdictionis, *Mev. ad Jus Lub. L. 2. Art. 2. n. stratu infer-*
104. Berlich. P. 3. Concl. 4. n. 42. & hinc etiam coram incom- *riori.*

petente Iudice expediri possit, per *d. L. omnium 19. ibi: cuiuscung. iudicis C. de Testam.* ut hinc nihil interfit, an major ille sit, an minor magistratus, cui testamentum offeratur. Berlich. *d. Conclus. 4. n. 43.* Carpz. *P. 3. C. 3. D. 13. n. 5.* Sustinebitur etiam Principis testamentum, si illud iudicio alterius Principis, vel etiam Magistratus oppidani insinuet; non enim hic eminentia personæ insinuantis, sed jurisdictio generatim considerata illius, cui insinuat, attenditur, an jus conficiendorum actorum habeat, quo & Magistratus municipalis gaudet. *L. 2. C. de Magistr. Municip.* Imo etiam Principem coram suo iudicio vel Cancellaria testari valide posse, eo minus dubium est, cum & Nobilibus, aliisque privatis jurisdictio- num Dominis, coram suo iudicio hoc permissum sit. Finkelthaus. *observ. 75.* Carpz. *P. 3. C. 3. D. 21. n. 2.* Hartm. *Pist. Part. 3. Qu. 28.* Insuper etiam quoad Principes praxis hæc Cancellariæ suæ testamentum offerendi satis nota est.

*An princeps
ipse testa-
mentum in-
sinuare pos-
sit?*

§. IV. An autem Principi pro cautela incumbat, ut ipse testamentum Imperatori offerat, an vero hoc per literas supplices, aut procuratorem expedire possit, non adeo expeditum. Non pauci sunt, qui absolute neces- sarium existimant, ut testator ipse testamentum Prin- cipi offerat, Befold. *P. 3. Consil. 230. n. 10.* Manz. *de Testam. Tit. 4. n. 84. qu. 1.* Verum cum nulla lex Imperii adit, quæ testatorem privatum ad hoc constringat, uti probat Tabor, *Tr. de Testam. Principi oblato c. 5. rb. 10.* potius *d. L. 19.* testamenti per preces, aut supplicationem oblati mentionem faciat, nulla ratio est, quæ Principem stringere possit, ut ipse in persona testamentum Imperatori, aut actis alterius iudicii insinuet, sed sufficit, si hoc vel per

per literas, vel per personas fide dignas expediatur; Et hoc casu consultum est, ut in calce testamenti hoc exprimat Princeps testator: Und haben Wir zu mehrer Festhaltung dieses Unsern letztern Willens Ihro Römische Kayserl. Majestät / (vel in simili bey Ihro Kayserl. Maj. und des Heil. Reichs Camer-Gericht) wohl verschlossen und versiegelt durch Unsern dazu bevollmächtigten Rath N.N. insinuiren lassen / ita enim de voluntate insinuandi, de mandato & certitudine personæ insinuantis liquido constabit.

S. V. Porro sustinebitur testamentum Principis a-
 Etu militantis sine omni alia solennitate; Nam quod *De Principe militante.*
 privatis militantibus indultum, non denegandum est Principibus, qui pro libertate sui Principatus, vel Imperii vitam fortiter exponit. Quod si vero alias jure militari condere elogium velint, juris communis assistentia destituuntur, utpote quod non eo respicit, an quis ullo modo jure militum gaudeat, sed an periculis militaribus actu expositus sit: cessante enim periculo, cessabit jus minus solenniter testandi, etiam in milite stationario. *arg. L. penult. C. de Testam. Milit. Barry de succession. l. i. tit. 5. n. 5.* Princeps ergo extrabellum constitutus, frustra ex jure militum sine solennibus testandi facultatem prætetendit. Hinc insimul colligi poterit, quantum roboris tribuendum clausulæ testamentum, si ut *De clausula: Valeat testamentum*
 solenne subsistere non possit, valere debere jure militari, qua in suo testamento usus est Fridericus Wilhelmus, Dux Saxonix, Anno 1668. *jure militari.*
 testamentum suum hac formula concludendo: Daſerne aber dieser unsere Disposition nicht als ein zierlicher letzter Wille / oder testamentum apud acta, vel judiciale möchte gelten und kräftig seyn / sondern iho / oder künfftig einigen Mangel oder
 Gez.

Gebrechen haben solte/ dessen wir uns gleichwohl nicht versehen/ so wollen Wir/ daß es gelten solle *jure publico*, militari, *privilegio Principum*, oder als ein *Codicill*, *Donatio M. C.* oder andere Ubergabe / so aus freyen Willen geschieht / oder als eine andere Disposition und Ordnung letzten Willens/ so von Tode wegen zu recht beständig ist/ seyn kan oder mag. teste Dn. Schiltero *Inst. jur. Publ. l. 2. tit. 9. §. 3.* Si enim in potestate testatoris foret, sola hac clausula testamentum suum, quod extra militiam condidit, reducere ad statum testamenti militaris, solennitates LL. facile eludi posse. Tunc vero effectus hujus clausulæ foret maximus, si forte Princeps in castris solenniter testaturus quicquam ex ordinariis solennibus negligat, ubi, etiam si ne quidem requisita codicillorum adessent, vi dictæ clausulæ testamentum jure militari sustineri possit.

Princeps inter liberos & subditos disponit sine solennibus.

§. VI. Reliquas testamentorum privilegiatorum species ut percurram, ea propter otiosum est, quia quod privato circa solennia in certis testamentorum generibus remissum, a Principe exigere non poterit, si hic idem testandi genus eligat. Quapropter tantum remanet disquisitio de testamentis ordinariis, an in his Princeps Imperii a solennibus juris communis liberatus sit? Ubi separandi casus erunt, an Princeps testetur inter liberos, vel alios sibi subjectos; an inter extraneos, alium forte Principem Imperii heredem scribendo, aut illi quicquam legando. Priori casu non opus erit, solennia LL. Civilium attendere, sed sufficit, modo Principis testatoris dispositio scripta, aut nuncupativa per duos testes probata, adsit. Et hoc quidem, quantum ad liberos expeditum est, cum hic Parentibus in universum omnibus illa libertas concessa sit, sola sua scriptura testandi, sine ullo alio teste

ste Nov. 107. c. 1. *Auth. Quod sine C. de testam.* Idem vero ut & inter etiam, si Princeps inter alios sibi subjectos testetur, di-subditos. cendum existimo: Ut ut enim hi intuitu liberorum pro extraneis habeantur, quoad hos vero non valeat dispositio inter liberos, nisi testes acceperint, sed si quid sine testibus his legatum fuerit, hoc pro non scripto habetur, & liberis accrescit *L. fin. C. fam. hercisc. L. 21. §. ex imperfecto C. de testam.* Gratian. *Discept. forens. c. 219. n. 14.* Brunne-man. *Vol. 2. Consil. 1. n. 197.* Attamen cum Princeps pater patriæ sit, quem omnes, qui ipsius imperium agnoscunt, pro patre venerantur, non video rationem, quare, quod patri vulgari LL. civiles indulserunt, patri patriæ denegandum esset. Omnis enim ratio, quare dispositio paterna sine solemnibus subsistat, in reverentia patri debita consistit; hanc vero magis adhuc patri patriæ deberi nemo negabit, quo argumento a patre vulgari ad patrem patriæ usus est Imperator §. 4. *fin. J. quib. mod. Patr. pot. solv.* Et hujus generis omnia illa sunt testamenta Principum Imperii, quæ sine solemnibus condita producantur.

§. VII. Quod autem testamentum posterioris generis attinet, in quo extraneus heres scribitur, in diversa omnia abeunt Dd. *Quid si in-ter extra- neos testa- mentorum liberant, his potissimum utuntur argumen- tur?* Qui Principem hic a solemnibus testamento- rum liberant, his potissimum utuntur argumen- tis. (1.) Quia ipse Imperator LL. solemnibus solutus est *Rationes pro L. 31. ff. de LL. adeo ut ne hinc donationem immodicam negativa. insinuare teneatur. L. penult. C. de Donat. inter Vir. & Ux. L. 34. & 36. §. 1. C. de Donat.* Status autem Imperii per famosam juris publici regulam, vi superioritatis idem possunt in suo territorio, quod Imperator in Imperio; quod materiae testamentorum in specie

pliat Befold. *Part. 6. Consil. 272.* (2.) Quod jure militum quam maxime frui debeant Principes, utpote qui jus belli & pacis exercent *Instr. Pac. Art. 8. §. gaudeant.* Quod ergo militi privato permiffum, ut sine foennibus teftetur, nulla ratione denegandum videtur Principibus, præfertim cum (3.) Principes Imp. poteftatem habeant juris communis foennitates in fuis territoriis abrogandi, & modum teftandi minus foennem introducendi, prout hoc in Saxonia inter rufticos receptum. (4.) Adducuntur hunc in finem exempla teftamentorum minus foennium, ficut in fpecie Caroli Auftriaci, Marchionis Burggavienfis, licet teftibus plane deftitutum fuerit, pro valido pronunciarunt Jcti Tubingenes apud Befold. *Consil. Tubing. 150. n. 24.* Quam fententiam uberius defendunt Mylerus ab Ehrenbach *de Statib. & Princip. Imp. c. 26. Tabor ad L. 19. C. de Teftam. c. 8. p. 601. Dn. Schilter. jurisprud. publ. l. 2. tit. 9. §. 2.*

Rationes
pro affirmativa.

§. VIII. Verum non defunt rationes in contrarium, quas cum ordine jam adduxerit & contrariis fatisfecerit Dn. ab Eyben *Disp. de Teft. Princip. vel Com. Imp. §. XIX. & feq.* illa hic ordine recensere neceffarium non erit, fed modo unicum pro pofteriori fententia fundamenti loco adducam, fcil. Principes Imperii unius Reipubl. membra efte, & hinc fub uno Imperante iisdem LL. obftingri, juxta quas caufæ ipforum in fummis Imperii tribunalibus cognofcuntur & judicantur, quibus fummis Imp. judiciis, qui præfunt, vel afident, foenni jurejurando conftinguntur, fe in caufis illuc delatis fine ullo perfonarum refpectu fecundum jura Imperii communia pronunciare velle: Si itaque caufa teftamentaria Principum in quaftionem ibi veniat, non poterunt vi juramen-

menti, quod non ex solius Imperatoris, sed omnium Imperii Statuum placito & præscripto præstiterunt, aliter pronunciare, quam testamentum hoc ob defectum solennium esse injustum, & huc pertinet certissima juris Publ. regula: Quod Principes inter se utantur jure privatorum. Imo non vereor dicere; Principes *Jus civile magis stringit Princip. Imp. quam privatos.* magis adstrictos esse inter se ad observantiam juris communis, quam quidem privatus Imperii civis. Vix enim provincia datur, quæ suis non gaudeat statutis, juxta quæ illorum causæ deciduntur: At vero hæc statuta vim non extendunt ad Principem statuentem, multo minus exceptionem præbere poterunt Principi cum alio contrahenti vel testanti, si dicere vellet: Es ist in unsern Landen nicht gebräuchlich/ oder es ist ein anders durch die Landes Constitutiones eingeführet. Quid enim hæc ad Principem extraneum? Unde facile concedo, posse Principem Imperii in suo territorio generali constitutione introducere, ut testamenta suorum subditorum omnia valeant sine solennibus; verum se ipsum nexu juris Civilis eximere nequit, statuendo, ne suum testamentum solennitatibus destitutum a quoquam impugnetur. Ut enim jus Romanum integrum facili negotio abrogari posset in Imperio cum omnibus suis solennibus, cum tantum ex voluntaria receptione valeat; non tamen in unius Principis arbitrio erit, jure ab omnibus Imperii Statibus recepto, & in specie, quantum ad solennia testamentaria in publicis Imperii Comitibus de Anno 1512. unanimiter probato per verba: *Nus Kayserl. Macht mit Rath Unser und des Heil. Reichs Chur-Fürsten/ Fürsten und andern Ständen/ so ist auf dem gehaltenen Reichs Tag versamlet gewesen sind/ hiemit bestatigen*

tigen / confirmiren und approbiren / repudium dare & se ab hujus juris nexu liberare. Conf. Dn. Præses *Tr. de Caut. Testam. c. 2. §. 6.*

*Observantia
priori sen-
tentiæ re-
fragatur.*

§. IX. Quibus suppositis facile corruunt, quæ in contrarium urgeri solent, præsertim cum nec praxi Imperii, nec judiciorum placitis congruat. Consilium enim Tubingense responsum tantum est, non judiciale decisum, inde tanquam præjudicium allegari nequit. Et sane, cum observantia in Imperio quam maxime legem faciat, a qua non facile discedendum, utpote quæ dominari dicitur omnibus tam viventium, quam morientium actibus, Pruckmann *Vol. 1. Consil. 38. n. 9.* & nostrum hic propositum sit, ostendere, quid Principibus testaturis caute observandum sit, ne litibus posteritatem involvant, merito posterior sententia præferenda & urgenda. De Praxi autem ita testatur in controversiis Principum Germaniæ verfatissimus JCtus Henric. a Rosenthal *de Feud. c. 12. conclus. 10. n. 15.* quando ita scribit: *Purissima testamenta Electorum, Ducum, Principum ac Comitum Germanorum legi & vidi, in quibus testamentorum solennitates sollicitè admodum & solenniter fuerant observatæ, nullum, in quo omisse, & sic ipse testantibus sæpius præscripsi. Accedit huic iudicium magni JCti Dn. David. Mevii, qui ad Jus. Lub. P. 2. Tit. 1. Art. 2. n. 69. ita dicit: Insignes Præfeti haud tutum esse dicunt, ut Principes ex communi testandi formula aliquid negligant. Monent hanc sequi, & eos secutos esse usu docent; & tutius & cautius facturos Principes inferiores, si in testamentis suis juris solennitates observent, monet etiam Besold. de Reg. success. diff. 2. n. 1. Eandemque sententiam tuentur Knipschild. de Fideicomm. Famil. Nob. c. 16. n. 19. & seqq. Klock. Vol. 3. Conf. 162. n. 74 & seqq. Dn. Coccejus *Disp. de Testam. Princip. Sect. 2. §. 6.**

§. X.

§. X. Exemplis quibusdam adhuc res declaranda: *Probatum*
 CAROLUS, Elector Palatinus testamentum suum *variis exem-*
 condiderat coram VII. testibus, & nihilominus hoc can- *plis.*
 cellariæ suæ insinuaverat, quo eo minus in dubium vo-
 cari posset. IOANNES GEORGIUS I. Elector Saxo-
 niæ, quamvis inter liberos tantum testamentum con-
 deret, & ita testibus opus non haberet, quinque tamen
 testes ex consiliariis præcipuis adhibuit, & insuper Impe-
 ratori testamentum obtulit. JOHANNES WILHEL-
 MUS, Dux Saxoniae, Anno 1573. testamentum condidit,
 sed septem testes cum Notario advocavit. Idem fecit
 JOHANNES GEORGIUS, Dux Saxon. Isenacensis Ao.
 1685. Pariter GEORGIUS, Dux Brunsvicensis & Lune-
 burgensis, cum Anno 1641. testamentum inter liberos
 conderet, quinque testes cum Secretario Cancellariæ ad-
 hibuit. Idem factum a JOHANNNE ALBERTO &
 ADOLPHO FRIDERICO, Ducibus Mecklenburgicis,
 sicut hæc uberius videri possunt ex horum omnium tes-
 tamentis, quæ singula recenset Dn. Præf. in *Append.*
Tract. de Caut. Testam. N. 3. & seqq. Hoc sine etiam, ne ob
 defectum solennium impugnari possint testamenta
 Principum, ipsi illa munire solent clausula Codicillari, ad
 quam ordinarie privati testatores confugiunt, uti appa-
 ret partim ex exemplo §. 7. adducto, partim etiam ex
 singulis testamentorum formulis jam allegatis.

§. XI. Ex hoc jam elucescit, quid statuendum sit de
 testamento Principis holographo, sive quod per totum
 manu testatoris propria scriptum & sigillatum est, nul-
 lisque præterea solennitatibus munitum. Illud inter
 Procures Germaniæ valere asserit Dn. Schilt. *J. P. lib. 2. tit.*
9. §. 3. quam suam sententiam *tom. 2. in addit. p. 40.* re-
 spon-

sponso super tali testamento confirmare nititur ; cujus rationes tamen potissimum eo collimant , quod Principes absque solennitatibus valide possunt testari , quod testamentum holographum sit ipsius Principis manu scriptum. Verum uti hæc assertio de non necessariis solennitatibus juris Civilis in testamento Principis admitti potest , si res inter liberos & subditos agatur. vid. *supr.* §. 3. ita vicissim , si lis postea cum aliis agnatis & Statibus exoriatur super successione , intutum valde est , tali testamento absque solennibus confecto niti , quia , uti dictum , Principes inter se tanquam præcipui cives Imperii utuntur jure communi , juxta quod tale testamentum holographum , quoad dispositionem de jure personarum extranearum nullam efficaciam aut valorem habere potest , quamvis inter liberos hoc subsistat , utut a Patre subscriptum non sit , Carpz. *P. 3. C. 4. D. 17. n. 7.* Thoming , *Vol. 1. Conf. 54. n. 15.*

*Quid juris
in Testamen-
to Principis
Appanagiat-
ti.*

§. XII. Supposita autem illa Principum Imp. potestate sine solennibus testandi , hoc tamen non extendendum ad Principes Appanagiatos , licet & hoc contendat Mylerus ab Ehrenberg. *de Stat. Imp. cap. 26. cb. 6.* Ratio Myleri est , quod beneficium hoc illustriſſimæ dignitati tributum sit , *arg. L. 19. ff. de Stat. bom.* Verum hæc ratio vacillat , nam privilegium hoc absque solennibus testandi conceditur Principibus , non ratione dignitatis personalis , sed superioritatis territorialis , qua qui utantur legibus civilibus ad minimum in suo territorio soluti reputantur , nisi in quantum ipsi ex generositate legibus submitunt sponte Principatum. Appanagiatum autem iis soluti non sunt , nam sunt sub imperio primogeniti ; & quamvis habeant dignitatem personalem , non tamen
po-

potestate pollent, neque iis privilegia huic cohærentia vindicari possunt. Igitur Appanagiati caute ac valide testaturi solennia juris civilis omitttere non debent, nisi manifesto nullitatis vitio & litigiis suprema sua elogia submittere velint. vid. Klock. *Vol. 3. Conf. 102. n. 79.* Betsius *de Pact. illustr. c. 7.* Sichard *in L. sancimus C. de Donat.*

§. XIII. Hæc de solennibus externis: Jam ad formam internam progredior, quæ consistit in heredis institutione, utpote quæ caput & fundamentum omnis testamenti est, *L. 29. C. de Testam. L. 1. §. ult. ff. de Vulg. & pupill. substit.* Hæc ergo, nec ab ipso Principi negligenda. Cum autem prima liberorum ratio habenda sit, jure civili quidem omnium, sine sexus diversitate; in Principatibus vero tantum filiorum, uti satis notum est. Hinc separandi sunt Principatus, in quibus jus primogenituræ viget, & ubi æqualis successio filiorum adhuc obtinet. Illos quod attinet, cum primogenito jus præcipuum præ aliis fratribus quæsitum sit, hujus etiam latior in testamento paterno habenda ratio. Obtinet autem hoc jus primogenituræ in Electoratibus ex dispositione. A. B. *Tit. 7. & Tit. 25. §. Decernimus*, ut & in familia Archiducali Domus *Austriacæ*, vid. *Diplom. Caroli, V. apud Gold. p. 1. Const. Imp. f. 89. In Palatinatu diversarum linearum, Knichen de Sax. privil. de non appell. c. 3. n. 54.* In Ducatu *Brunsvicensi* Lineæ Gvelfpherbytanæ, *Bets. de Pact. illustr. p. 521.* In Ducatu *Wurtembergensi*, *Limnæus J. P. lib. 5. c. 16. n. 10.* In Ducatu *Lotbaringia*, *Befold. de Elect. & Success. lib. 1. Diss. 6. n. 10.* In Landgraviatu *Hassie*, tam lineæ *Caïlensis*, quam *Darmstathinæ*. Myler, *de Princ. Imp. P. 1. c. 21. n. 6.* In Ducatu *Megapolitano* tam lineæ *Gustroviensis*, quam *Sverinensis* jus primogenituræ, introductum est, vid.

De forma testamenti interna.

Primogeniti prior habenda ratio.

vid. Reinking. *de R. S. & E. l. i. cl. 4. c. 17. n. 34.* Myler, *in addit. ad Rumelin. ad A. Bull. p. 3. Diff. 5. tb. 5.* In hisce igitur domibus, si primogenitura per testamenta iterum tollenda esset, Princeps prius de primogeniti & illorum, quorum interesset possit, deinde & Statuum provincialium consensu certus esse deberet, nam Status vi homagii jam præstiti, non nisi uni, & sic Primogenito ad obsequium tenentur; aliter in illorum præjudicium non valeret dispositio, licet alias omnes solemnitates provide adhibitæ fuissent. Conf. Dn. Schilter. *de Jur. publ. l. 2. tit. 9. §. 8.*

Quid si primogenito secundo genitum pater in Testam. præferre velit.

§. XIV. Videndum nunc porro erit, *an Pater Princeps in feudo, ubi filio primogenito solum jus questum est, v. c. Electoratu, ita disponere possit testamento, ut secundo, aut tertio genitus præferantur?* Videri possit quod sic, cum salus patriæ & provinciæ suprema lex esse debeat, & quod propterea pater, si videat filium primogenitum minus idoneum esse, vel viribus animi corporisve destitui ad clavum Reipublicæ prudenter gubernandum, secundo genitum præferre possit. Verum primogenito filio citra gravem injuriam non posse spem regnandi interverti, verius est. cum jure suo non gaudeat ex beneficio, & voluntate Patris, sed provisione majorum & dispositione Juris publici. Interim si pater Princeps ob graves causas magis proficuum suis provinciis existimet, secundo genito fasces Reipublicæ committere, nullum aliud remedium superesset, quam ut persvadeat primogenito, quo sponte desistat suo jure. Exemplum illustre hujus rei est in Serenissima Domo Brandenburgica. Nam Fridericus I. qui primus ex Burggraviis Noricis decus Electorale familiæ intulerat, testamentum conditurus morti vicinus, filios IV. con-

vocat, & seniore[m] Johannem ita alloquitur: *Tibi, ut video, tranquillitatis studium est amicum. In munere septemvirali præter assiduos labores invenies nihil; Hanc ob causam, tua si voluntate possum, munus hoc testamento concedam FRIDERICO, qui te excitatior atque ad labores ferendos firmior videtur.* Annuit hæc petitis filius Johannes, sicque pater bona ipsius gratia heredem Electoratus fecit Fridericum secundo genitum. Æneas Sylvius de *Stat. Europ. sub Frid. 3. Imp. c. 31.* Casp. Peucer. *Chron. l. 5.* Felicissimus vero fuit exitus hujus consilii, dum Fridericus hic inter Germaniæ Principes suo tempore insignis, salutem communis patriæ egregie promovit, & pericula ac bella avertit. Cernitius de *famil. Elect. Brand. p. 23.* Limnæus ad. *A. Bull. c. 7. obs. 8. §. 2.* Semper enim terræ Brandenburgicæ felices fuere sub Fridericis, nunc vero terque quaterque beatæ sub Gloriosissimo Friderico III. hæctenus Electore Brandenburgico, qui cum numerus ille ternarij perfectus sit, & virtutes tanti Principis majus mereantur fastigium, merito jam Fridericus I. audit tanquam primus inter christianos Rex Borufforum.

§. XV. Nullum vero dubium est, posse primogenitum renuntiare suo juri, vid. *can. quam periculosum, caus. primogeniti 7. qu. 1.* Galerat. de *Renunciat. cent. 1. qu. 52. n. 1.* & hinc etiam patri primogenituram in alijs testamento transferenti consentire. Interim consultum est, ut fiat hoc verbis perspicuis, & actu consensum expressum probantibus, *Bestius de Pact. illustr. cap. 9. p. 469.* Ita Henricus, Dux Brunsvicensis & Luneburgensis primogenitus, in favorem fratris secundo geniti, Ducis Wilhelmi, 1569. Ducatus & successioni renuntiavit, addito pacto & stipulatione de non nubendo. *Act. Brunsvic. in caus. jur. primog. A.*

1635, lit. 4. L. Ceterum, cum consensu primogeniti pater etiam in dispositione ultima potest injungere, ut fratrem secundo genitum in societatem regiminis vocet; quod & ab ipso primogenito propria sponte fieri posse, nullus dubito, nec exempla desunt, ubi etiam in Electoratus secundogeniti in societatem superioritatis & regiminis admitti. Ast, an filius primogenitus in præjudicium filii sui id facere possit, merito dubitatur. Nam renunciatio patris non ulterius obesse potest filio, quam quousque jus filii a patre dependet, quod de primogenitura asseri nequit. Nam filius jus radicatum habet ex primo genituræ institutione, ac Principatus autore, seu primo acquirente. *Bethius de Pact. famil. illustr. c. 9. f. 470. Rummelin. ad A. Bullam p. 1. concl. 7. Tiraquell. de Primogenit. qv. 26. n. 4.*

*Cautiones
circa jus
primogeni-
turæ intro-
ducendum.*

§. XVI. Si primogenituræ jus nondum introductum sit, an Princeps Pater hoc suo testamento introducere potest? Resp. Fatendum quidem esse, jus primogenituræ sæpius suis rationibus politicis non destitutum esse, & saluti communi promovendæ haud raro inservire, quæ cum suprema lex esse debeat, facile videtur præponderare æquitati, quæ ex æquali divisione hereditatis inter fratres resultat. Habet enim omne magnum exemplum, ex effato Taciti *Annal. l. 14.* aliquid ex iniquo, quod postea utilitate publica rependitur, & quod omnibus prodest, privata nostræ utilitati præferendum esse judicat Imperator in *L. un. §. 14. C. de Caduc. toll.* præsertim cum & ipsum jus primogenituræ S. Scriptura confirmet & laudet. *2. Paralipom. 21. vers. 3. conf. c. 2. Jerem. v. 7.* Nihilominus magnæ cautiones hoc casu observandæ sunt, priusquam asserere possimus, tale testamentum dispo-

nen-

nens de primogenitura antea nondum introducta, validum esse. Primogenitura enim antiquitus in Germania ignota fuit, nisi in Electoribus, sed recentioribus seculis a Politicis inventa est, ne Principatus nimium dividerentur, & eorum potentia imminueretur: atque hoc intuitu admitti potest. Jure vero feudali communi, quo etiam Principes utuntur, illa primogenitura minime approbata est. Equidem Mylerus de *Jure Stat. P. 1. c. 21. §. 7.* asserit cum communi Dd. schola, quod jus primogenituræ juri feudali Longobardico consentaneum sit; verum illa sententia non est omni exceptione major. Provocant communiter ad §. *præterea 2. Feud. 55.* canonizatum in *Cap. licet. de Votis.* vid. Vultej. 1. *Feud. c. 8. n. 36.* Bocer. *de success. in feud. c. 30. qv. 48. in f.* Limnæus ad *A. Bull. tit. 25. in princ. Obs. 3.* Myler ad *Rumelin. ad A. Bull. P. 3. diff. 5. th. 4.* Verum ex hoc textu juris feudalis illud probari nequit. Dicitur quidem ibi: Ducatus sunt indivisibiles; at inde non sequitur: Ergo primogenitus præcise succedit. Nam plures fratres pro indiviso illum tenere possunt: & deinde, si unitantum debetur, res forti committi potest. Nam jus feudale expresse primogenitum non præfert. vid. Betsius, *de pact. famil. illustr. p. 539.* Springsfeld *de Appanag. c. 5. n. 15.* Dieterich ad *A. Bull. tit. 7. p. 95.* Accedit, quod multi Principes jus primogenituræ acriter detestati sint. Sic Elector, Johannes Fridericus illud expresse prohibuit ac vocavit: *daß Leidiage primogenitur-Wesen & successör ejus: daß Teuffelische primogenitur-Wesen* n. uti apparet ex illorum testamentis a Dn. Præside adductis in *Append. Tr. de Caut. Testamentor.*

§. XVII. Cum igitur ex legibus publicis primogenitura in-

*roducen-
da caute
adhibetur
consensus
Imperatoris.*

nitura non possit probari, patri Principi illam introdu-
cturo suo testamento observandum erit, ut (1.) non pro-
pria autoritate hoc faciat, sed requiratur consensus Do-
mini directi feudi, vel in nostro imperio Imperatoris
confirmatio. Dieterich *ad A. Bull. cap. 24* Springsfeld.
de Appanag. cap. 5. n. 59. seqq. Nicol. Betsius *de Paët. illustr.
famil. cap. ult.* quæ confirmatio impetrari debet, ante-
quam disponens vita functus sit. Mauritius *Consil. Chilon.
P. 2. Conf. 1. n. 24.* Nam in momento mortis jam æqua-
lis successio ad omnes filios devoluta, quam tollere po-
stea Imp. sua confirmatione citra injuriam nequit. In
tantum vero necessaria est confirmatio Imperatoria, ut
illa pro forma hujus actus requiratur. Maurit. *l. cit.
n. 25. 26.* Tales etiam confirmationes in lineis Brun-
svicensibus ac Hassiacis observatas esse, testatur Springs-
feld. *de Appanag. p. 21. & seqv.* Inprimis vero providen-
dum est, ut illa confirmatio fiat in forma speciali, h. e. *ex
certa scientia*, præcedente informatione particulari de ac-
tu & omnibus ejus circumstantiis necessario exprimi-
endis.

*Caute adhi-
betur etiam
reliquorum
Statuum
consensus.*

§. XIX. Reliquorum etiam Ordinum & Statuum
Imperii consensum accedere debere, multi existimant.
vid. Nic. Betsius *de Paët. Illustr. c. ult. p. 712.* Limnæus au-
tem desiderat, ut hæc confirmatio fiat in Comitibus, *de Jur.
publ. lib. 4. c. 8. n. 121.* a quo non abludivit Betsius, dum te-
statur *l. c. p. 707.* antehac sæpe in Comitibus Ordinum
hanc confirmationem factam fuisse. Illustre etiam hu-
jus confirmationis juris primogenituræ exemplum ad-
est in Domibus Hassiæ, Casselana & Darmstathina, in qui-
bus jus primogenituræ pace Osnabrugensi confirma-
tum est. *art. 15. in f.* Verum non existimamus, illam con-
fir-

firmationem & consensum Ordinum necessarium esse. vid. Diétr. *ad A. Bull. tit. 24. p. 95.* Reinking *de R. S. & E. lib. 1. cl. 2. c. 12. n. 49.* Nam nulla lex Imperii hoc requisivit. Nec Statuum reliquorum interest, quomodo in hac provincia succedatur. Ad exemplum illud Hassiacum vero responderi potest, quod actus a libera voluntate solum profecti non inferant necessitatem; cum illud ex superabundanti factum sit, & ipsa verba Instrumenti pacis testantur, ibi non dispositive, sed relative hoc insertum esse. Verba enim ita se habent: *firmum maneat jus primogenituræ & c.* vid. Dn. Maurit. *alleg. conf. n. 35.* Multa e contrario exempla adfunt, ubi Imperatorum solummodo confirmatio citra ordinum consensum sufficiens fuit. Sic Carolus V. solum jus primogenituræ in Domo Brunsvicensi introduxit, nec ibi fit mentio ordinum reliquorum, aut eorum consensus. Springsfeld *cit. tract. c. 5. n. 59.* Interim non negamus utile esse, ut accedat ille ordinum consensus, tunc enim eo minus primogenitura in dubium vocari poterit successoribus. vid. Dn. Maurit. *Vol. 2. Consil. Chilon. 1. n. 35. & 36.*

§. XIX. Requiritur (2) ut talis dispositio testamentaria de jure primogenituræ introducendo fiat, *liberis natis*, Myler. ab Ehrenb. *de Jur. Stat. p. 1. c. 21. §. 8.* ne illis, quibus per nativitatem jam jus quæsitum est, præjudicetur, Limnæus *Jur. P. 1. 4. c. 8. n. 21.* Verum hoc requisitum non adeo necessarium esse existimat Betsius *cit. tr. cap. ult. p. 709.* ubi addit, post aliqua de hac re disceptata: *Non multum ponderis in hoc puncto consistere existimo.* Nec hodierno usu ea in pactis & statutis jus primogenituræ introducendis observari, testatur Springsfeld *cit. tract. c. 5. n. 48.* Dieterich *dict. loc.* Limnæus *loc. cit.*

In primogenitura introducenda caute adhibetur consensus ultragenitorum.

*Juramen-
tum consen-
sui ultrage-
nitorum
caute acce-
dit.*

tur etiam per testamentum jus primogenituræ stabiliri potest liberis ultragenitis existentibus. Verum non aliter hæc sententia admittenda, quam si testamentis accesserit consensus filiorum, ultragenitorum, cum nec Imperator his jus quæsitum auferre possit. *L. nec avus. 4. Cod. de Emanc. liberor.* Nec sufficere nudum consensum, sed necesse esse, ut juramento suo corroborent hanc dispositionem ultimæ voluntatis, nonnulli volunt. vid. Springsfeld *de Apannag. cap. 5. n. 55.* ubi & præjudicium hujus rei affert Mylerus *de Stat. Imp. P. 1. cap. 21. n. 8.* Linnæus *J. P. lib. 4. c. 8. n. 121. sequ.* Dietericus *ad A. Bull. tit. 24. p. 90.* Quamvis vero hoc in praxi non ita accurate soleat observari; attamen hæc sententia fundamentum habet in *Cap. quamvis. 2. de Pact. in 6.* ubi disponitur, quod pacta successoria, non nisi cum juramento, sustineantur.

*Ultragenitis
consentien-
tibus debet
prospici de
Apannagio.*

§. XX. Ut autem filii ultrageniti sine injuria consentiant in primogenituram, ipsis prospiciendum de *decenti Apannagio*, filiabus autem de portione ad alimenta & dotem, tempore matrimonii contrahendi congrua. Springsfeld *de Apannag. c. 5. n. 54.* Dietericus *alleg. loc.* Linnæus *J. P. lib. 4. c. 8. n. 121.* Quanta autem hæc portio esse debeat, non convenit inter Dd. Mylerus *l. alleg. simpliciter* dicit: prospiciendum esse natis & nascituris de alimentis *ihrem Stand gemäß*. Verum cum nihilominus obscurum maneat, quanta alimenta statui ipsorum conveniant, puto clarius portionem Appanagii posse constitui, si dicatur, *Legitime rationem* habendam esse. Hæc enim, cum omnibus liberis salva esse debeat, non deneganda etiam erit liberis Principum, æquali jure succedendi gaudentibus. Exemplum hujus contigit in Sereniss. Domo Saxonico-Isenacensi, ubi hodiernus Impera-

fator, priusquam primogenituram confirmaret, in antecessum inquiri mandavit, ob der andere Herr Bruder auch an seiner legitima dadurch wurde verfürzet werden/ cujus cognitionem duobus ex vicinis Principibus commisit. Igitur in tempore pater Princeps primogenituram introducturus prospiciat reliquis de quantitate hac legitima. Springsfeld *d. l.* Myler. cit. *lib. cap. 22. n. 2.* Aliud enim est, an primogenitura primum inducenda in Principatum hactenus divisibilem, ubi cum filius secundo genitus jam habeat jus æqualis successione, hoc ipsi adimi nequit, nisi salva legitima; Alia vero ratio est Principatus, ubi primogenitura ex antiquo obtinuit, & hic sufficit assignatio alimentorum sufficientium, nec præcisè ad legitimam respiciendum. Atque in hunc sensum intelligendus est Mylerus *de Princ. Imp. P. 1. c. 22. n. 5. Et ibi allegati Autores.*

§ XXI. Porro (3), patrem primogenituram testamento, aut alio modo introducturum, *Ordinum Provincialium* consensum adhibere obstrictum esse, asserunt Dieterich *ad A. Bull. p. 95.* Mylerus *cit. lib. cap. 21. n. 8.* Limnæus *7. P. lib. 4. c. 8. n. 121.* Nicol. Bersius *de pact. famil. illustr. Cap. ult.* Verum de hac assertione dubitari possit, quia Statibus provincialibus nil decedit, si divisæ provinciæ in unius regimen redigantur, sed potius eorum promovetur commodum, cum ita ipsi status eo magis uniantur, & ita aptiores sint, ad onera publica ferenda & damna communi consilio avertenda. Nec mutatur hic dominus, uti Mylerus contendit *loc. alleg.* sed potius ex pluribus dominis futuris uni assignatur regimen provinciæ. Imo, si vel maxime mutaretur dominus, si tamen id fiat salvis juribus Statuum, uti quidem id fieri debet.

Caute in primogenitura introducenda consensus ordinum Provincialium adhibetur.

bet, non habent hi, de quo conquerantur. Interim etiam Princeps hoc casu caute facit, si consensum, aut ad minimum præscitum & deliberationem Statuum suorum in diætiis provincialibus non negligat. Jam vero semper consultius est, tutiorem viam eligere. Apposite in hac materia Molina de Hispan. Primogen. lib. 2. c. 8. n. 40. svadet, *ut in primogeniorum & Majoratum institutione, in his, quæ eorum solennitatem contingunt, semper tutiores opiniones eligantur. Longe enim, pergit, melius fuerit, solennitatem etiam non necessariam in Majoratus institutione adhibere, quam necessariam ommittere. Non enim ea, quæ superabundant, sed ea quæ deficiunt, scripturas vitare solent.* Si igitur omnes hæ cautiones observentur, nullum esse dubium, quin de primogenituræ jure valide per testamentum, aut alio modo, disponi possit.

Cautius, ut hoc casu superflua accedat, quam necessaria omittantur.

Parte ditionis per testamentum in Apannagium concessa, an superioritas territorialis iis simul accedat?

§. XXII. Hoc adhuc tangendum, *an si ad ultragenitos pars ditionis & terrarum perveniat & assignetur a patre, superioritas territorialis simul in testamento concedi possit?* Respond. Apannagii jure secundo genitis sæpius certam terrarum, aut præfecturarum portionem assignari, extra dubium est. conf. Springsfeld. de Apannag. c. 7. Verum Princeps suo testamento cavere nequit, ut ad filios Apannagiatos transeat in provinciis Apannagii loco concessis superioritas territorialis. Hæc enim cohæret ipsi regimini, quod, cum primogenito soli cedat, non poterunt alii fratres in consortium excelsum hujus juris invito primogenito admitti. Unde communiter concludunt Dd. superioritatem territorialem etiam in districtibus Apannagii loco concessis primogenito salvam manere. Vultej. Conf. Marp. 35. n. 46. Ritter de Homag. pos. 85. Cothmann. Vol. 4. conf. 3. n. 198. Myler. de Princ. Imp.

P. 1. c. 22. §. 3. Springsf. d. tr. c. 5. n. 47. Acriter etiam aliquando, occasione testamenti Johannis Georgii I. quod extat apud Sprenger. *Lucern. Imp. Stat. modern. p. 112.* hoc ventilatum est inter successores Electoratus & Duces Saxoniae ejusdem lineae: nullum aliud igitur remedium hic superesse videtur, ut testamentum paternum hoc casu exitum fortiatur, quam, ut disponatur heres & primogenitus, quo ad patris voluntatem sponte partem juri fratribus concedat. Quanquam hic omnino distingvendum inter primogenituram noviter introducendam, & jam olim introductam. Posteriori casu procedunt, quae dicta sunt: Priori autem casu, cum fratres ultrageniti de jure portionem provinciae aequalem cum jure superioritatis habuere debuissent, nil obstabit patri, quo minus in novo hoc apannagio simul aliquid ex superioritate transferre valeat, cum nullum filio primogenito ob aequalitatem juris inferatur praedictum.

§. XXII. Porro videndum, *an primogenitus per testamentum paternum gravari possit in constitutione Apannagii, ita ut majorem summam, quam moribus provinciae receptum, Principibus ultragenitis prestare teneatur?* *Quando patrum apannagium in primogeniti arbitrio & voluntate conficit, uti expresse hoc innuit Carolus IV. A. Bulla tit. 25. §. fin. verbis: Princeps primogenitus apud alios fratres & sorores se clementem & pium exhibebit, continuo juxta datam a se gratiam, & juxta suum beneplacitum & ipsius patrimonii facultates.* *Quamvis enim in his verbis Carolus Imperator adhortetur primogenitum ad liberalem sustentationem, non tamen dissimulat, quod in ipsius beneplacito haec res sita sit.* Deinde clarum est, quod Apannagio in testa-
 mento gravare possit?

pannagia magno Principum bono, potentiae illustris conservandae gratia in Imperio Germanico introducta sint, vid. Springsfeld *de Apannag. Cap. I. Burgoldens Notit. Imp. P. p. 1. diff. 20. n. 19.* Igitur, si testamento ultra conventum apannagium velit gravare primogenitum pater, respiciendum est, ad circumstantias, & ratio Principis testantis habenda foret, an ille principatum solum reliquerit primogenito, an insuper insignem aliquod allodium. Priori casu agnoscere non tenetur primogenitus gravamen, quippe cum principatus ipsi per leges Imperii deferatur, ut hinc alia, quam territorio cohaerentia onera suscipere non teneatur. Igitur cautela hoc loco est, ut ex alodio augeatur apannagium, tunc enim nullum est dubium, quod in eo venerari debeat Princeps successor defuncti voluntatem.

Patre primogenito in testamento omnes provincias tribuente, reliqui apannagio contenti esse debent.

§. XXIV. Ubi igitur jus primogeniturae introductum, & quantitas apannagii pactis familiae jam determinata est, ulterius videndum, si Princeps testator plures, quam unum principatum noviter acquisitum relinquat, an valeat dispositio, quod omnes obvenire primogenito, reliqui vero apannagio contenti esse debeant? Dicendum videtur, quod non, quia ratio alias pro primogenitura militans, ne scilicet principatus dividatur, hic cessat; Nullus enim principatus hic dividitur, sed cuique Principum integer principatus assignari potest. Verum haec ratio non uni principatui est alligatum, sed per omnes se diffundit provincias paternas. Hinc jus excludendi ultra-genitos locum habet in omnibus territoriis, in quae alias solus primogenitus succedere solet. Breviter nonnulli Dd. hoc ita efferre solent: primogeniti legitima est totus Prin-

Principatus, Tiraquell. *de Primogen. qu. 5. n. 1.* Merlinus *de Legitim. lib. 2. tit. 1. qu. 2.* Ricc. *in coll. Decif. 2378.* Hinc primogenito cedunt quoque provinciæ accessoriæ, vid. Myler. ab Ehrenb. *de Iur. Stat. P. 1. c. 21. §. 18.* Rosenthal. *de feud. Cap. 7. concl. 47. n. 15.* Schrad. *conf. feud. 3. n. 391.* Rosenthal. *l. c. Springsfeld de Apannag. c. 11. n. 255.* Justum tamen æquumque est, ut tali casu ex novis principatibus ultragenitorum apannagium augeatur.

§. XXV. Cum autem ducatus vel principatus sæpius incrementa accipiat, quæritur *quid juris in bonis alodialibus, Dynastiis, pagis, villis a patre nuper acquisitis, an pater testamento de illis in præjudicium primogeniti disponere possit?* Videtur sententia negativa amplectenda esse, quia ad primogenitum pertinent totum territorium, igitur hæc, si ducatus unita sint, *wenn sie der Cammer einverleibet* primogenito cedunt. Nam incorporatio omnia complectitur, & facit unum corpus. Springsfeld *de Apannag. cap. 11. n. 258.* Myler. ab Ehrenbach. *de Iur. Princ. & Stat. Imp. p. 1. c. 21. n. ult.* Caveat igitur Princeps, qui de bonis noviter acquisitis disponere libere cupit, sive per actum inter vivos, sive mortis causa, ne illa bona Cameræ suæ redivitibus ordinariis accensenda curet. vid. *instr. §. 39.*

§. XXVI. Non solum autem filii, sed & filiæ in nonnullis familiis illustribus in defectu masculorum ad successionem feudi titulati admittuntur. Vocantur hæc feuda *Rundel-Lehen*. Exempla horum feudorum non adeo rara sunt in nostro Imperio. Feuda enim feminina sunt ducatus Austriæ Limnæus *de Iur. Publ. l. 5. c. 2. n. 30.* ducatus Carinthiæ & Comitatus Tyrolensis. Arnifæus *de Republ. lib. 2. sect. 12. n. 30.* Ducatus Cliviæ & Juliacensis ac Montium. vid. Limnæus *J. P. lib. 5. c. 10. n. 7.* Mylerus

de Stat. & Princ. Imp. P. 1. c. 24. Quæritur vero nunc, an Pater Princeps masculis destitutus, testamento possit æqualiter inter filias feuda hæc distribuere? Negat hoc Mylerus l. c. quia ratio inductiva primogenituræ æque in fœmininis, quam masculinis feudis locum habet. Scilicet ut Ducatus & Marchionatus per indivisibilitatem in integro conserventur, merito igitur idem jus statuendum erit. Nic. Betf. *de Pact. illustr. c. 8. p. 474.* Nam quæ ratio succedendi obtinet inter descendentes masculos, illa quoque obtinet inter descendentes feminas, quia hæc deficientibus masculis in illorum locum surrogantur. Ex quo jure etiam Sereniss. Elector Brandenburgicus integrum Ducatū Juliæ & Cliviæ præterit, quia filiam seniorum in matrimonium accepit. Igitur si pater vellet, ut testamentum suum subsisteret, senioris filiæ, quippe cui jus quæsitum est, consensum impetrare necesse haberet ad feuda illa dividenda per testamentariam dispositionem.

CAP. III.

De

BONIS PRINCIPUM TESTAMENTO RELINQUENDORUM.

§. I.

Princeps testator bonorum rationem habere debet.

PRincipibus testaturis non tantum attendendum, quæ forma ultimum condere debeant elogium, sed pari sollicitudine eo respiciendum, an etiam bona hujus generis sint, ut de his testamento disponere possit. Sane Principatus ipsi ab Imperatore & imperio per modum feudi recognoscuntur; feuda vero dispositioni testamentariæ exempta esse, juris apertissimi est, *1. Feud. 8.*
Hinc

Hinc apud Dd. in confesso est, quod de feudo regali nullum valeat testamentum. Cothman. *Vol. 1. Resp. 41. Vultej. Vol. 2. Consil. Marburg. 25. n. 66.* Jura enim feudalia etiam in Principatibus observari, expeditum est: Vid. *Reform. Polit. de Ann. 1548. Tit. 3. ibi.* Was das Lehn Recht vermag. Accedit provisio majorum, vi cujus hæc feuda regalia masculis descendentibus destinata, quorum jus testamento interverti nequit Conf. Dn. Schilter. *J. P. lib. 2. tit. 9. §. 5.* & quamvis Princeps familiæ suæ forte ultimus sit, non tamen eo magis jure testandi de principatu gaudebit, cum hunc ad Imperatorem & imperium reverti certum sit, vi Capitulationis Imperatoriæ *Artic. 30.*

§. II. Sed quid si ultimus principatus possessor pro cautela adhibendum censuerit consensum Imperatoris ad testamentum, annon tunc sustinebitur ejus dispositio? Ita videtur, cum agnati deficiant, & sic nihil amplius requiri videtur, quam consensus Domini feudi, quo alias testamenta Vasallorum confirmantur. Rosenthal *de Feud. c. 7. concl. 4. n. 6.* Anton. *Disp. Feud. 5. tb. 8. lit. E.* Attamen in Principatibus & Comitatibus Imperii res aliter se habet, cum enim hi extincta familia redeant quidem ad Imperatorem, libertastamen de his iterum disponendi per *Capitul. Leopold. art. 30.* solenniter restricta, ut sine consensu Electorum in alium transferre principatum vacantem nequeat, sed hic Camera Imperii incorporari debeat, inde sequitur, nec solius Imperatoris consensum sufficere, ut ultimus possessor in testamento successorem scribat, nisi & ipsi Electores hoc approbaverint.

§. III. Alia ratio est, si domus quædam illustris ab antiquo, antequam Electorum consensus per Capitulationes de necessitate requisitus fuerit, potestatem de alienando Prin-
Quid si privilegium de alienando habeat?

principatu suo libere disponendi acceperit, quo jure in specie gaudet domus Auftriaca, quæ privilegio hoc munita de terris suis libere disponendi, easque alienandi, per consequens etiam de his testandi, de quo vid. Limnæus de *J. P. lib. 5. c. 2. n. 210.* Illuſtris Dn. de Rhetz. *Diſp. de Transmission. Territor. c. 2. n. 58.*

Quid his porro observandum?

§. IV. Reliqui igitur Principes caute testaturi de feudo suo, aut parte feudi & principatus, omnia illa observare necesse habent, quæ Vasallo de feudo testamentum condituro observanda sunt. Nimirum hoc casu consensus Imperatoris, utpote feudi Domini, certo modo etiam Electorum, uti dictum §. 2. demum & agnatorum accedere debet. Solius vero domini consensus agnatis præjudicare nequit, ob jus ex pacto & providentia majorum, suffragantibus publicis Imperii Legibus, quæ situm. Schrader. *d. Feud. p. 7. Concl. 2. n. 2.* Vultejus *de Feud. c. 9. n. 79.* De quo plura dicere nil refert, cum omnia huc referri possint, quæ speciali disputatione *de Testamentis Vasallorum* proposuit Dn. Præses.

Imp. Consensu opus est, si princeps inter liberos inæqualiter disponat.

§. V. Cum tamen sæpius Principes consultum existiment inter liberos suos de ipso Principatu inæqualiter disponere, vel introducendo primogenituram, vel dispares assignando portiones, aut alterum alteri in superioritatis administratione præferendo, quibus casibus agnatorum jus non intervertitur, hinc de eorum consensu ad disponendum sollicitus esse non tenetur; attamen cum circa ipsum feudum disponat, ne se opponere reliqui possint filii Imperatoris consensu, vel approbatione ad hujus generis testamenta omnino opus est, ubi filiis eo minor contradicendi occasio remanet, cum hi alias ductu juris feudalis ad factum parentis præstandum ad-

adstringantur 2. Feud. 45. Hunc in finem Johannes Georgius I. Elector Saxoniae Caesaris confirmationem petiit, quod & factum a Johanne Georgio, Duce Isenacensi, aliisque Principibus Imperii pluribus.

§. VI. Cum vero non tantum nexus ille feudalis provinciarum resistat Principum testamentis, sed quaedam etiam pacta familiae, de his jam videndum. Pertinent huc pacta confraternitatis die Erb-Verbrüderungen/ Erb-Einigungen/ quibus id agitur, ut alterius stirpe extincta, Principatus certa successionis lege ad alteram superstitem familiam devolvatur jure successionis reciproco. Tales conventiones initae sunt inter Domum Saxonicam & Hassiacam 1373. quibus postea 1587. Marchiones Brandenburgenses accesserunt. Quod pactum inter has tres familias denuo confirmatum est 1614. vid. Bened. Carpzov. de Pact. Confratern. Saxon. Hass. Limnæus Jur. Publ. l. 4. c. 8. n. 163. Quamvis autem ad conventionem Brandenburgicam Imperatoria confirmatio expressa haud accesserit, & propterea a nonnullis minus firma credatur, vid. Limnæus l. c. & in Addit. attamen tacitam confirmationem Imperatoriam adesse, negari nequit: Nam hoc pactum Imperatori & imperio notum esse, Imperator hodiernus etiam in Capitulatione sua solenniter promisit: Wir wollen die Unterthürfürsten/ und Ständen auffgerichtete Erb Verbrüderungen hiemit confirmiren und approbiren. Vid. Capitul. Leopold. artic. 6. Hæc generalis confirmatio sufficere potest. Vid. Limnæus in Not. ad hanc Capitul. dict. art. voc. Erb Verbrüderung. Similes conventiones sunt inter Comites Palatinos & Bavariae Duces. Musculus de Success. Anom. tit. de Confratern. Concl. 9. Ritter diff. ejusd. tit.

Pacta Confraternitatis testamentis restamento restant.

Pacta successoria & confraternitatis sunt.

spendunt testamentum a Principum.

tit. §. 10. Tale pactum olim fuit, quamvis non ex omni parte reciprocum inter Pomeraniæ Duces & Marchiones Brandenburgicos. Tenorem ejusdem vide apud Limnæum *7. P. lib. 4. c. 8. n. 375.* item vigore Cadaviensis pacti inter Ferdinandum I. & Udalicum Ducem Württembergiæ, Aufriaci expectantiam in Ducatum Württembergicum acceperunt. Limnæus *7. P. lib. 5. c. 17. n. 13.*

*Caveat, ut
in his pactis
salva ma-
neat testa-
mentaria
dispositio.*

§. VII. Hisce igitur pactis existentibus, testamentis ultimi possessoris locum non relinquere, & licet illud confectum sit, tamen non valere posse, clari juris est. Carpz. *de pact. confrat. tb. 36. n. 7.* Betsius *de pact. fam. illustr. c. 4.* Klock. *vol. 3. Conf. 180. n. 13. sequ.* Equidem de Jure Civili pacta illa de futura hereditate plena tristissimi eventus reputantur. *L. fin. Cod. de Pact.* nec secundum hoc jus pacta ejusmodi tollebant potestatem testandi, seu aliter de bonis suis disponendi; ast hoc secus est hodie, ubi in præjudicium successionis pactitiæ nulla valet dispositio testamentaria. Igitur, si quis Principum in nova erectione pactorum confraternitatis sibi velit prospicere de testamenti factione, necesse est, ut in gratiam filiarum, vel heredum allodialium certa quantitas liberæ ultimi possessoris dispositioni relinquatur, & pacto caveatur de implenda ultima voluntate. Provide ac caute hoc observatum est in confraternitate Saxonico-Hasfiaca, ubi ita dispositum legitur: *Auff die des andern Fürstenthum/ Graffschaffen und Herrschaffen also kommen / soll auch der abgegangenen Partey Testament/ ob Sie anders Testament gesetzt hätten/ ohne allen Eintrag handhaben/ daz zu helfen und thun / daß es auff das redlichste/ nach des abgegangenen letzten Willen und Begehrung auffgerichtet würde/ doch so soll des letzten Testament über 30. Gülden nicht*

nicht seyn/ und auch mit keinen Schlößern / Städten noch
Dörffern/ sondern anfährender Haab gemacht und gesezet
seyn. Vid. *er. de success. ab Intest. Disp. 8. C. 7. tb. 32.* Carpz.
de pact. confratern. tb. 45. n. 11. Muscul. *de Success. Anomal.*
tit. de Confratern. tb. 35. Utut autem hæc quantitas valde
modica sit, augeri tamen nequit testamento, nisi nova
Principum confratrum permissio.

§. VIII. Bona Domānialia, vulgo **Cammer-Güter** Difficultas,
ther oder Taffel-Güter / sunt etiam ex classe illorum si de bonis
bonorum, quorum alienatio, sive per actum inter domaniali-
vivos, sive mortis causa, vix aut difficulter conceditur. bus testa-
Ita enim comparatum est cum hisce bonis, ut Princeps mentum
fere intuitu eorū, instar usufructuariis consideretur, ve- aut alius
ra illorum proprietas autem Reipubl. sit. Grotius *de Jur.* contractus
Bell. & Pac. lib. 2. c. 6. §. 11. aut si dominium hic Principi celebrandus
conceditur, tale tamen perhibetur, quale est mariti fit.
in fundo uxoris, ubi semper excepta manet potestas
alienandi sine uxoris consensu. vid. B. Casp. Ziegler. *in*
not. ad b. l. Grotii. Hinc & juxta Petrum Gregorium
de Republ. l. 3. c. 2. bona ista Domānialia dotalitiorum
instar post inaugurationem Principis, velut desponsa-
tionem, eidem obveniunt. Nec amplius haud dubie Dd.
formulam hanc de Principe usufructuario ratione Do-
manialium bonorum, extensam voluerunt, quam ut
eo ipso demonstrarent, Principibus sine consensu Sta-
tuum, alienationis potestatem non competere. Atque
in eolater fundamentum, propter quod Domania alie-
nata juste revocantur, vel ab ipso Principe alienante, vel
ejus successore. vid. *Caut. Contract. Sect. 1. c. 3. §. 14.* Dn.
Seidel. *Diff. de Sacro Domānior. jure aff. 12. n. 1.* B. Brun-
nem. *Conf. 1.* Nam absque consensu Procerum, vel

populi alienata hæcce bona Domanialia, five Coronæ, revocanda & Cameræ incorporanda esse, satis patet, ex famoso *Cap. Intellecto. 33. X. de Jure jurand.* cum quo consentiunt Dn. Bruckner. *Diss. de Domanis Germaniæ*, Dn. Ringler. *de Doman. Germ. lib. 1. §. 7. seqq.* aliique, qui de Domanis quicquam commentati.

Cautela, ut alienatio bonorum Domanialium, per testamentum, valida sit.

§. IX. Bona igitur Domanialia, si per testamentum alienanda sunt, Procerum vel Statuum consensus adhibendus est. Sic enim ipsa Respublica alienasse videtur, & cum hæc non moriatur, non dabitur casus, ubi alius successor suo jure revocationem instituere possit. Doctores enim ad unum omnes propterea revocationem Domaniorum concedunt, quia absque consensu Reipublicæ, vel illam repræsentantium alienata sunt. Sufficere vero videtur hoc casu, si alienatio a majori ordinum parte approbata sit. Nam non solent res majoris momenti sine ordinum aut omnium, aut majoris partis consensu expediri, quod vero major pars approbat, ab omnibus approbatum censetur. Dn. Seidel. *diff. de Sacro Doman. Jur. assert. 12. n. 1.* Non tamen excludenda hic est justa alienationis causa. Nam si hæc deficeret, & Statuum plerorumque consensus, quibus forte contradicendi potestas adempta, aut restricta licet accederet, tamen non videtur aliquid obstare successori, quo minus bona illa testamento, aut alio modo alienata iterum vindicare possit. conf. Joh. a Sande *de prohib. rer. alienat. cap. 6. §. 4. n. 21.*

Cautela, ut bona noviter acquisita testamento alienare

§. X. Par decisio formanda videtur de bonis noviter a Principe quæsitis bello; aut alio titulo. Hæc enim, si reliquo corpori bonorum & reddituum Cameralium inserta sunt, pro domanialibus hodie haberi solent. Unde

de facile conicere licet, vix caute procedere illos Principes, qui talia bona noviter acquisita mox Camera & mensuræ redditibus associant, atq; sic indolem atque habitum bonorum domanialium assequi patiuntur. vid. Dn. Fritsch. *tr. de Incorporat. bonorum cap. 2. seqv.* Nam eo ipso tales Principes facultatem donandi & testandi de his bonis, alias ipsis tanquam primis acquirentibus salvam, eripiunt sibi. Hinc provide admodum Rex Borussiae, Præfecturam **Petersberg** non ita pridem ab Electore Saxoniae comparatam, noluit annumerari reliquis bonis Cameralibus, sed suæ dispositioni reservavit, unde dubium nullum est, hanc præfecturam libere per testamentum transferri posse. Licet existimem, hypothesein illam, quod bona noviter quæsitæ & Cameralibus junctæ, sint pro domanialibus habenda; nondum stringere Principem acquirentem, & proprio motu pro lubitu bona illa Domanio jungentem, sed tantum ejus successorem. Ille enim voluntatem suam mutare potest, nisi illi cum republica pactum peculiare desuper intercesserit. Non vero successores, quippe qui factum defuncti impugna-re haud possunt. Interim tutius est hoc casu, si Princeps bona noviter quæsitæ jungens Domanio, voluntatem suam declaret, quod sibi semper reservet potestatem de illis pro arbitrato disponendi; sic enim potestas donandi & disponendi de illis bonis ipsi semper citra controversiam salva manet.

§. XI. De bonis allodialibus valide Principem testamentum, si modo cetera paria, & solennia solita adsint, condere posse, apud omnes Dd. in confesso est. Residet vero ibi difficultas, quid proprie bonis allodialibus Principis accenseri mereatur. De his igitur inquirendum *De bonis allodialibus Princeps caute non disponit, nisi consuet. quæ illa sint.*

dum est, antequam quærat, an valide de iis disponere possit. Igitur ordine de iis nunc dispiciendum erit.

*Quatenus
de bonis fi-
scalibus va-
leat testa-
mentum
Principis.*

§. XII. Primo loco disquirendum est de *bonis Fiscalibus*. Hæc allodio non possunt adscribi, quatenus considerantur ipsi fundi fiscales, unde scilicet Principi reditus obveniunt. Nam hæc ad futuros Reipublicæ usus æque conservanda sunt, quam domanialia bona; hinc si hæc alienata sint, æque Princeps successor illa vindicare potest, quam bona domanialia; Nam his alienatis, æque minuitur Status publicus v. c. alienatione telonii, quam si unus alterve pagus ex domanialibus alienaretur. Verum illi reditus fiscales, qui Principi durante regimine obveniunt, merito Principis allodii adscribuntur. Exemplum potest esse in bonis vacantibus, quæ fisco deferuntur, aut quæ Princeps ob crimen perduellionis occupat & similibus. Hi cum tantummodo reditus annuos augeant, & pro libero ejus arbitrio dispensentur, non vero Domano accrescant, hinc sequitur, quod de iis Princeps ex plenitudine potestatis, & ex illo jure, quod in reliquos reditus habet, æque ac de patrimonialibus libere disponere & arbitrari valeat, modo tantum usibus publicis relinquatur, ut conserventur illa, quæ ad statum Reip. pertinent. vid. Dn. Alexandri *Diff. de Jur. Allodial. Princip. Imp. Cap. 2. n. 34.* Caveat igitur Princeps, ne talia bona reliquis patrimonialibus incorporari curet, ob rationes in §. X. allatas.

*An Princeps
de pecunia
parata tes-
tari possit?*

§. XIII. De *pecunia parata*, quæ frugalitate Principis ex proventibus publicis superest, quod ad res allodiales pertineat, ita ut Princeps illam donare, aut in testamento disponere de ea possit, non videtur dubitandum. Quia fructus universi, quos Princeps ex bonis domanialibus

libus, vel fiscalibus, vel aliis quibuscunque capit, jure allodiali ad ipsum spectare jubet. Nam cum in his libera conferendi facultas illi relicta sit, & alias communiter fructus allodio accenseri soleant, injustitia plenum foret, hereditibus Principis illas auferre velle, quos ipsius temperantia & provida rei familiaris administratio asservavit. Fructus enim sunt in Principis dominio, & sic de iis pro lubitu & ultima voluntate, & inter vivos disponendi facultatem habet. H. Grotius *de Jur. Bell. & pac. lib. 2. cap. 6. §. 12.* Dn. Vitriarius *Instit. Jur. Nat. & Gent. l. 2. c. 6. qu. 17.* Illi interim fructus, qui supersunt ex bonis, quæ destinata sunt ad onera Reipubl. in Principatu vel Regno, ubi bona ita divisa sunt, ut certa pars ad sustentationem Regis, vel Principis destinata, ex aliis vero bonis impensæ in Reipublicæ conservationem faciendæ, ad allodia Reipubl. non Principis pertinebunt. Judice enim Pufendorfio *de J. N. & G. lib. 8. c. 5. §. 8.* bona, quæ parantur ex bonis ad rempublicam destinatis, aut per tributa & sanguinem civium, ac per talem eorum operam, quam ex communi sua obligatione civitati debent, eadem Regno, aut principatu, non autem privato Regis patrimonio accrescere. Vid. Dn. Alexandr. *in dist. Disp. c. 2. n. 40. ubi 44.* decisum etiam est, illa bona, quæ Rex aut princeps in bello, quod propriis sumptibus citra contributionem quandam civium, absque ullo civitatis onere ac periculo, vel ex solis fructibus domaniorum, quæ tanquam princeps possidet, acquisivit, pro allodialibus & sic testamentariæ dispositioni obnoxiiis habenda esse. Illius enim rei proventus, cujus ego usum fructum habeo, pleno jure mei sunt, & de iis pro lubitu disponere possum; hinc omne, quod ex illis denovo acquirō, irrevocabiliter meum facio. vid.

Caute hic separata fructus ex bonis Principis & illis ad onera Reip. destinata sunt.

An Princeps in testamento disponere possit de acquisitis bello propriis sumptibus?

Pufend. *cit. lib. 2. c. 6. §. 12.* Itaque & Rex ac Princeps omne illud suum faciet, quod ex fructibus domaniorum bello & armis quæsitivis, Vid. *Grotius de J. B. & P. lib. 1. c. 3. §. 12. n. 3.*

*De aliis bonis remis-
sive.*

§. XIV. Plura adhuc exempla bonorum adduci possent, de quibus quoad testamenti factionem dubium aliquod superest, e. g. de pretiosis domus augustæ, **so auff seiner rarität und Kunst = Kammern befindlich/** de machinis & tormentis bellicis, de copiis militaribus aliisque ad splendorem & tutamen Reipubl. quæsitis: Verum cum omnia hæc inde dependeant, an ad allodium, an ad feudum pertineant, hoc vero per singulas species jam abunde deductum sit, in laudata disput. Dn. Alexandri *de Allodiis Princip. Imp. c. 4.* eo lectorem benevolum remitto, hoc tantum subjiciens, in illis Principibus, ubi semel jus primogenituræ introductum, non solere parentes facile pecuniam paratam, tanquam nervum rerum gerendarum filio seniori subtrahere per testamentariam dispositionem, nisi forte ultragenitis certam pecuniæ summam ad comparanda mobilia pro instruendo appannagio legare velit.

*De remediis
contra tes-
tam. Prin-
cip.*

§. XV. Jam ad remedia progrediendum foret, quæ alias pro testamentis vel impugnandis, vel exequendis competere solent; Verum cum supra jam evictum sit, testamento Principum Imp. juri communi conformia esse debere, inde sua sponte sequitur, iisdem remediis Principum testamenta impugnari posse, quæ alias prodita sunt quoad testamenta privatorum. Quapropter ubi æquale jus succedendi viget, si alter liberorum in legitima lædatur, locus erit querelæ inofficiosi per *Tit. C. de inoffic. Testam.* quæ tamen filia Principis, quæ certa dote accepta successionem renuntiavit, non competit, ut ut dos quan-

quantitatem legitimæ non attingat. Postquam enim hæc pacta renunciativa semel moribus Germaniæ probata, ita ut vim habeant filiam a successione penitus excludendi, huic jus petendi legitimam, & ita testamentum ut in officiosum impugnandi superesse nequit, arg. L. 6. §. 1. ff. de inoffic. testam. vid. Dn. Præses Tr. de Successione ab test. Dissert. 8. th. 62. seqq.

§. XV. Pariter quoque remedia pro consec- *Remedia*
quenda hereditatis possessione hic locum sibi vindicare certus sum, quorsum pertinet interdictum *successoribus*
quorum bonorum, quo nuper inter se usi sunt circa successione *competen-*
Mecklenburgicam controvertentes Principes. Ut & remedium ex *tu.*
L. fin. C. de edict. div. Adriani, quod etiam Principi ab intestato successuro proderit, ad possessionem feudi vel principatus eo citius consequendam, si pro se testamentum defuncti habeat, vid. Schrader *de Feud. P. 7. c. 2. n. 18.*

§. XVI. Colophonis loco hoc tantum addo, sicuti Princeps conditurus ultimam voluntatem recte facit, si nihil ex solemnibus testamentorum negligat, ita pariter, si quisquam ex privatis liberalitatem per testamentum in Principem conferre velit, non credat, sibi quid amplius quoad modum testandi permissum esse, quam si privatum heredem scribat; quod non tantum procedit in Principe Imperii, sed etiam, si ipsum Imperatorem heredem scripserit; hic enim voluntatem suam in jure nostro perspicue declaravit, se ex nulla scriptura, cui juris autoritas desit, hereditatem acceptaturum, subiecta ratione; *licet enim legibus soluti simus, attamen legibus vivimus §. ult. Inst. quibus modis testament. infirmantur.* Et hoc non tantum in ipsa hereditate, sed etiam in legatis & fideicommissis; quæ si Princeps ex imperfecto testamento

Princeps in
testamento
solemniheres
instituen-
das.

pe-

petat, in verecundum hoc esse dicitur. *L. ex imperfecto 23. ff. de Legat. 3.*

Et nunquam litis causa. §. XVII. Id quoque non negligendum, sæpius testatores ex odio vel invidia, qua proximos agnatos prosequuntur, vel etiam ut creditorum, qui justas prætentiones ad bona testatoris habent, jura eludant, aut alias his ægre faciunt, Principem heredem scribere solere, in qua postmodum apprehendenda nimium faciles esse solent rerum fiscalium patroni. Verum huic malevolo proposito testatoris iterum obex positus est jure nostro, in quo solenni & nunquam satis deprædicanda voce Imperatoris cautum est, non admitturum se hereditatem ejus, qui litis causa Principem, reliquerit heredem, *dicto §. ult. Inst. quib. mod. testam. infirm.* quæ verba Pertinentiam Imp. agnoscunt autorem, in cujus laudem adhuc hodie celebratur sententia, qua abstinentiam suam a bonis privatorum per remedia illicita testabatur: Satius esse, inopeni Remp. obtinere, quam ad divitiarum cumulum per discriminum atque dedecorum vestigia pervenire. Aliam rationem reddit Paulus in *L. Imperatorem 91. ff. de hered. instit.* ne calumnia facultatem ex principali majestate capiat; non enim inde debet injuriarum occasio nasci, unde jura proficisci debent, *L. meminissent 6. C. unde vi.* Ut adeo hic casus adsit, ubi privatus ex testamento quid capere potest, princeps non potest. Privatum enim heredem scribere possum in re litigiosa *L. ex hoc edito. 8. §. 3. ff. de alienat. judicii mutandi causa.* Sed si principi rem litigiosam legavero, hoc non sustinetur. Duaren. ad *Tit. de hered. instit. c. 2.* Manzius de *Testam. valid. tit. 6. qu. 7. n. 38. & seqq.* Angelus ad *§. ult. Inst. quib. mod. testam. infirm. n. 1.* Utinam vero hoc semper in aulis observaretur; non pauci enim existimant, se ministerio suo non melius defungi posse, quam si Principi viam ostendant bona privatorum quocunque titulo ad se trahendi, parum perpendentes, lucrum inde fisco obveniens multiplici damno in aliis negotiis conjunctum esse solere. E contrario, ubi suum cuique relinquitur, & cives in possessione suorum bonorum, si de cetero nulla concurrat injuria, defenduntur, feliciori successu largisimæque benedictione Deus coronat publica Principum negotia. Verum instituti ratio prohibet hæc fusius persequi, hinc silum abrumpo, & Deo pro viribus suppeditatis gratias ago.

ORNATISSIMO POLITISSIMOQUE
IUVENI,
IO. IACOBO LVEDECKIO,

S. D.

IO. FRANCISCVS BVDDEVS,
P. P. ET ACAD. PRO-RECTOR.

Fingredi alacriter bonarum artium literarumque campum, & decurrere strenue, eos oportet, qui finem omnibus propositum, feliciter consequi cupiunt. Praestitisti utrumque, optime LVEDECKI, & magno animo, & successu prorsus exoptato. Elegantiorum literarum & philosophiae, quae ad iuris diuini ac humani intimos recessus aditum pandit, notitia solidiori animum imbueret, prima cura fuit. Neque perfunctorie saltem, & velut canis e Nilo, haec studia attigisti, sed animum iis prorsus perpoliisti, ut speratos inde fructus colligere queas, quos frustra sibi pollicentur, qui a limine saltem haec sacra salutantes, nec aureos, quos sibi temere fingebant, inde referentes montes, non sterilitatem infelicium artium, sed suam accusare debebant, aut leuitatem, aut ignauiam. De Te autem, quae palam profiteor, nota mihi sunt & explorata. Haud semel enim scripta
tan-

tanta elegantia, stylique puritate & suauitate composita, mihi exhibuisti, vt num perfectius quid & concinnius, a præstantissimo harum artium Magistro proficisci potuerit, dubitauerim. Hisce itaque munitus præfidiis, in vastum ciuilis iuris oceanum ingressus es, & ingenii Tui præstantia, & clarissimorum illustriumque virorum, quibus leges ciuiles interpretandi prouincia demandata est, peritia atque solertia fretus: breuique eoque profecisti tempore, ut nihil in hac quoque eruditionis parte tam arduum esse, quod non ingenii superare bonitate posses, vel publico, quod nunc edis, specimine demonstrares. Hæc vero, vt haud vanum documentum subministrant Magni Parentis, summi Viri & supra omnes meas laudes positi, feliciter aliquando Te pressurum vestigia, præclarissimo, ad quod Te componis, exemplo ante oculos nunquam non versante: ita & vberimum gratulandi argumentum præbent. Nec enim aut Parentibus maior contingere felicitas potest, quam si filios sibi aliquando similes fore, certissimis in spem haud inanem eriguntur argumentis, nec filiis, quam si ad istud virtutis & sapientiæ, & eruditionis fastigium viam iam sibi apertam intelligunt, quam in parentibus merito a tenera ætate fuerunt admirati. Hoc ergo vt & Parenti Tuo, plurimis nominibus & Tibi, & omnibus, quibus patriæ Principisque salus curæ cordique est, venerando, & Tibi quoque, Politissime LVEDECKI, prospere feliciterque & ex animi sententia eueniat; id vero est quod opto, quodque precibus etiam meis a Deo impetrare annitar. Vale.

No-

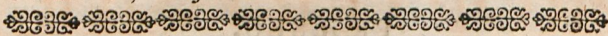
Nobilissimo & Doctissimo
DN. JOHANNI JACOBO
LUEDEKEN,
LL. Cultori solertissimo
S. P. D.

PRÆSES.

ITa vero cum laude discedis ex hac nostra Fridericiana, postquam quadruplici eruditionis specimine & quidem binis in cathedra Philosophica, binis autem in juridica publice exhibitis exemplum præbuidisti aliis, qua ratione tempus in Academiis probe impendendum. Videlicet ingenuæ indolis certissimum hoc indicium est, non otio litare, aut deliciis vacare, & hac ratione Academiam, quæ Virtutum officina est, in vitiorû palæstram convertere, sed eo omnes intendere vires, ut Parentum expectationi satisfiat, & Patriæ commodis promovendis ingenium digne præparetur. Quod cum a te hactenus omni conatu factum sit, non possum non, quin Parenti tuo Illustri de filio non degenerare, patriæ autem, patriæque Patribus de cive quondam utilissimo prolixè gratuler. Verum & mihi ipsi occasionem gratulandi habeo, quod Deus vitam meam huc usque clementissime provexerit, ut, cum hoc ipso mense Majo ante annos XXIII. excellentissimum parentem in Cathedram publicam deduxerim, jam & filium ejus natu maximum pari, quod Deus velit, successu, eodem mense in Alma
hac

hac nostra ad publicum eruditionis tentamen sistere
potuerim. Deus O. M. porro non tantum hunc Ma-
jum Mensẽ familiæ vestræ, sed & omnes alios, imo &
ætatem omnem jubeat cedere feliciter, quo & reliqui,
qui supersunt, filii ex æquo paterna premant vestigia, &
metam studiorum contingant ex voto. Vale. Dabam
e Museo d. 5. Maij MDCCII.

Utere mature, quod vult urtica manere,
Fam veneranda diu protulit antiquitas.
Quid natale solum sibi mox promittere possit
De TE, præclare pagina docta docet.
Hinc ego de tanto latus TIBI grator honore,
Ac ad propositum prospera quaque precor.

Hanc sinceram animi tesseram Nobil.
DN. Respond. Amico suo inte-
gerrimo adjicere voluit.

CHRISTIAN. SAM. de LUDWIGER.

94 A 7358

ULB Halle

002 138 123

3

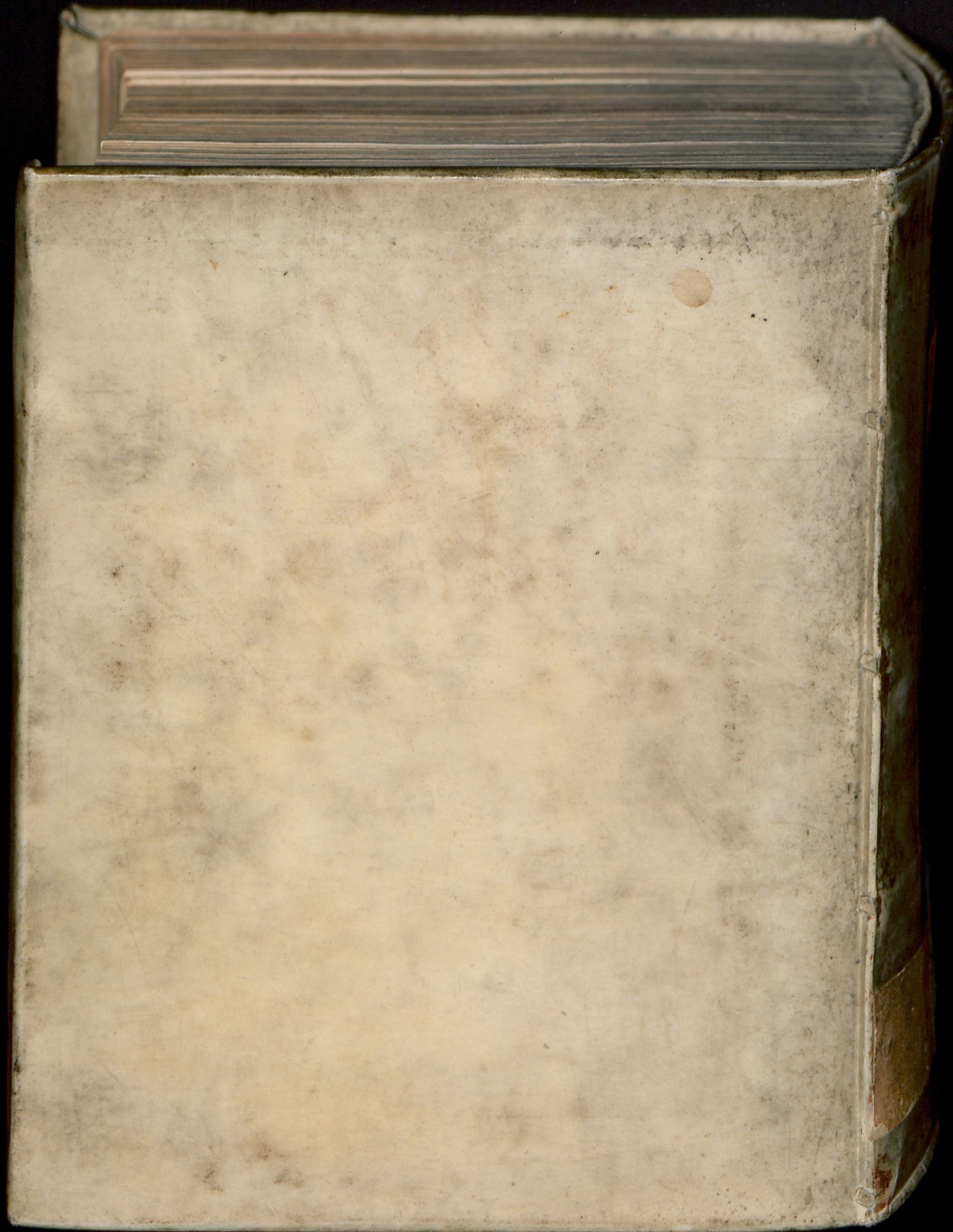

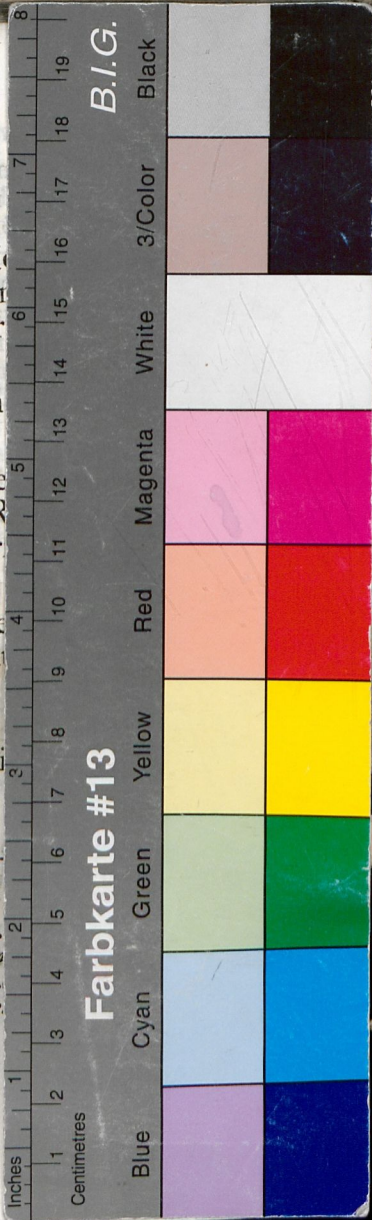
TA → DL

nur 3. Stee vernünftig

V 3 17

18 49

Q. D. B. V.
DISPUTATIO JURIDICA
De
PRINCIPE TESTATORE,

Quam
Annunte Deo O. M.
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DN. FRIDERICO WILHELMO,
REGNI BORVSSICI, ELECTORATVS ET
PROVINCIAVARVM BRANDENBVRG. HEREDE,
&c. &c.

In Academia Regia Fridericiana
PRÆSIDE
DN. SAMVELE STRYKIO, Jcto,
SERENISSIMI AC POTENTISSIMI REGIS BORUS-
SORVM CONSILIARIO INTIMO, PROFESSORE
PRIMARIO, ET FACULT. JURIDICÆ ORDINARIO,
PATRONO SUO ÆTERNVM SUSPICIENDO,
IN AVDITORIO MAIORI,

D. Maj. Anno Salutis MDCCII.
placide publicæque ventilationi offert
JOHANNES JACOBUS LUEDECKE,
Hall. Sax.

HALAE MAGDEBURGICAE,
Literis Christiani Henckelii, Acad. Typogr.